

НАШІ ПРОЕКТИ

Вісник УСПП

БЮЛЕТЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО СОЮЗУ ПРОМИСЛОВЦІВ І ПІДПРИЄМЦІВ

№2 (29)
Квітень 2012

Національна стратегія СВБ: ефективне партнерство бізнесу, влади та суспільства

Для реалізації своєї соціальної відповідальності
компанії повинні інтегрувати соціальні, екологічні та етичні
завдання в ключову бізнес-стратегію

Зміст

УСПП відзначив 20-річний ювілей

Партнерство между бизнесом и государством должно стать абсолютной нормой.
Николай Азаров

Треба посилювати роль УСПП у законодавчій роботі. Володимир Литвин

Велика подяка за те, що зроблено в лютому 1992 року! Анатолій Кінах

Союз сегодні оказывает предприятиям больше помощи, чем многие министерства и ведомства. Дмитрий Кива

Нам надзвичайно важливо співпрацювати із УСПП. Морган Вільямс

Один из самых мощных союзов на постсоветском пространстве.
Виктор Глухих

Найголовніший виклик сьогодення – це навчитися відстоювати національний проект.
Андрій Єрмолаєв

Бізнес в Україні має почуватися стабільно.
Анатолій Кінах

УСПП презентував книгу «Промисловість і підприємництво України: 20 років розвитку»

Соціально відповідальна діяльність бізнесу і держави – партнерство заради розвитку

Соціальна відповідальність сприяє успіху компаній

Бізнесу потрібні державні стимули

Над номером працювали:

Автор ідеї та головний редактор – Людмила Жук
Журналісти – Олеся Куриляк, Інна Капустянська
Художній керівник – Лариса Гур'єва
Дизайн і верстка – Анатолій Ардатєв

Думка авторів і думка редакції можуть не співпадати.
Редакція має право на редагування і скорочення матеріалів.

3	Боротьба з корупцією: роль бізнесу. Марина Саприкіна	11
3	Компанії прагнуть бути соціально відповідальними. Віктор Коваленко	13
4	Стимулювання інвестицій – єдиний шлях виходу з економічної депресії. Олексій Молдован	14
5	УСПП вніс до парламенту свої поправки до Податкового кодексу. Юлія Дроговоз	15
6	Фоторепортаж з 20-річчя УСПП	16
6	Чи врегульовано ситуацію із нестачею вантажних вагонів?	18
6	УСПП підтримує наміри запровадити маркування органічної продукції	19
7	Рада підприємців при КМУ налаштована на подальшу лібералізацію податкового законодавства. Андрій Забловський	20
8	Ми – не музейна, а затребувана та активна організація	21
8	УСПП заручився підтримкою Національного інституту стратегічних досліджень	22
9	Основні економічні ризики очима молоді	23
10	Без якісно підготовлених кадрів бізнес не буде процвітати. Олександр Грідин	25
10	Головне – вірити у власні можливості. Олександр Задерей	26
11	Земельне псевдореформування. Богдан Андрющенко	27

Фоторедактор – Ірина Шеліхова
Літературний коректор – Олена Мороз
Видавець – Український союз промисловців і підприємців

Всі права захищені.
© УСПП 2012 р.

УСПП відзначив 20-річний ювілей

У надзвичайно урочистій атмосфері Український союз промисловців і підприємців відзначив свій двадцятирічний ювілей. Великий зал Українського дому ледве вмістив більше семисот гостей, якими стали Голова Верховної Ради України Володимир Литвин, Прем'єр-міністр України Микола Азаров, перший заступник Глави Адміністрації Президента України Ірина Акімова, почесні президенти УСПП Віктор Уручкін та Василь Євтухов, Герой України В'ячеслав Богуслаєв та Дмитро Ківа. Вшанували колег завітали керівники 83 всеукраїнських об'єднань промисловців, підприємців та роботодавців, 20 національних союзів з різних країн, керівництво Міжнародного конгресу промисловців і підприємців, представники профспілок, науковці та експерти, керівники провідних вітчизняних промислових підприємств, наукових установ, відомих ЗМІ.

Серед гостей були керівники та представники Державної податкової та митної служб України, Міністерства інфраструктури, Міністерства внутрішніх справ, керівники Комітетів Верховної Ради України, голови облдержадміністрацій та обласних рад, мери міст України. До УСПП у цей день завітали працівники посольств Аргентини, Бельгії, Литви, Росії, Казахстану, Китаю, Японії, Молдови, Швейцарії, керівники представництв УСПП за кордоном.

Численними були телеграми та листи-привітання від колег і партнерів, у тому числі від голови Республіканської асоціації підприємств промисловості «БелАПП» Анатолія Харлапа, міністра внутрішніх справ України Віталія Захарченка, голови депутатської фракції Народної партії Ігоря Шарова, голови Правління Німецького економічного клубу Гільмара Енке, секретаря Ради національної безпеки і оборони Андрія Клюєва, президента Торгово-промислової палати Російської Федерації Сергія Катиріна та інших.

Президент Міжнародного суспільного фонду захисту людської гідності та безпеки, льотчик-космонавт, двічі Герой СРСР Віктор Гorbатko вручив президенту УСПП Анатолію Кінаху орден «Гідність».

Партнерство между бизнесом и государством должно стать абсолютной нормой

Прем'єр-министр України Николай Азаров

За эти два года работы нашего правительства в стране реализовано несколько важнейших реформ. Это, прежде всего, бюджетная, налоговая, пенсионная реформы, начаты преобразования в области

Відбулося вручення високих державних нагород активістам Українського союзу промисловців і підприємців.

Орден «За заслуги» I ступеня отримав віцепрезидент Дніпропетровського РВ УСПП М.Г. Омельченко. Орден «За заслуги» II ступеня було вручено голові ПАТ «Запорізький автомобілебудівний завод» М.М. Євдокименку та головному інженеру – 1-му заступнику директора Харківського машинобудівного заводу «ФЕД» В.А. Фадєєву. Орден «За заслуги» III ступеня дістали голова Конгресу приватних роботодавців О.М. Івченко, президент АТ «Украгрохімхолдинг» С.Ф. Лісковський, голова Правління Донецького РВ УСПП О.П. Рогоза та генеральний директор науково-виробничого підприємства «Радій» О.А. Сіора.

Почесного звання «Заслужений працівник промисловості України» удостоєні заступник директора Полтавського РВ УСПП Ю.С. Ільяшенко та заступник підприємства «Дирекція шляхово-транспортних споруд» О.М. Сивачок.

Почесне звання «Заслужений економіст України» отримали заступник директора корпорації «Союз» Г.В. Тітушкіна та голова наглядової ради «Компанія «МТ-Інвест», віце-президент УСПП М.О. Табахарюк. Почесну грамоту КМУ здобув ректор Київського університету ринкових відносин В.П. Черевань.

Почесну грамоту ВРУ отримали виконавчий директор РВ УСПП у Волинській області Ю.В. Анчук та директор Луцького домобудівного комбінату А.М. Бондарчук. Грамота ВРУ вручена президенту групи IT компаній «Адамант», віце-президенту УСПП І.М. Петухову.

Подякою Прем'єр-міністра України нагородженні керуючий справами Апарату УСПП В.Д. Євтушенко, гендиректор Інгулецького ГЗК А.П. Левицький, голова Правління ТОВ «Софтлайн-ІТ» А.М. Марреро, виконавчий директор УСПП О.І. Масник, директор приватного підприємства «Восход» О.Г. Павлушин, заступник голови Правління ТОВ «Софтлайн-ІТ» Ю.І. Сивицький, генеральний директор ТОВ «Теркурій-2», голова Правління РВ УСПП у Тернопільській області В.В. Чубак.

Нині до вашої уваги – виступи, які пролунали на урочистому засіданні.

здравоохранения, жилищно-коммунальной сфере, готовится реформа в сфере криминального права, судопроизводства. Украина проводит серьезнейшие, масштабные преобразования, кто бы что не говорил. Трудно, со скрипом, но эти реформы продвигают нашу страну на пути европейской интеграции. Приняты законы, которые соответствуют европейским принципам регулирования предпринимательской деятельности, упрощены процедуры выдачи документов разрешительного характера, упорядочены взаимоотношения между контролирующими органами и субъектами хозяйствования. Регистрация бизнеса сегодня происходит в течение одного-трех дней. Кто мог об этом подумать еще два года назад!

Наконец-то заработали единые регистрационные центры, действующие по принципу единого окна. Да, к ним еще много претензий, как в любом новом деле, все это абсолютно обычное явление. Надо добиться, чтобы эти органы действовали в интересах бизнеса, в интересах предпринимателей и обеспечивали точное исполнение нашего законодательства. Единые реестры государства физических и юридических лиц-предпринимателей стали также открытыми и общедоступными. Внедряется электронная регистрация субъектов хозяйствования. Уже второй год действует система автоматического возмещения НДС, и каждый месяц 18-го числа более 2,5 млрд. грн. возмещается

суб'єктам хозяйственної діяльності в автоматичному режимі. Конечно, есть проблеми и в этой сфере, однако есть уверенность, что они будут решены. Пересмотрена система выдачи разрешений отведения земельных участков в строительной сфере. Количество разрешительных процедур, которые должен проходить инвестор, сокращено вчетверо. Мы знаем, что здесь тоже еще не все в порядке. Бюрократия сопротивляется... Поверьте, политическая воля есть, мы сломаем эти препятствия, рано или поздно у нас установится нормальный бизнес-климат.

Что планирует делать правительство? Во-первых, это усиления правовой защиты бизнеса, защиты от рейдерства, неправомерных действий правоохранительных органов, судебной системы. Будет ускорена реализация судебной реформы с целью обеспечения независимости судов, объективного судебного рассмотрения, в том числе в хозяйственной сфере. Будет также реформирована система исполнительной службы, которая сегодня является несовершенной.

Необходимо завершить регуляцию налоговой реформы, сократить количество дублирующих документов на каждом этапе разрешительной процедуры. На повестке дня — проведение реформ в секторах, которые имеют значительный инвестиционный потенциал... В частности, речь идет о аграрно-промышленном комплексе, который должен обеспечить нам конкурентные преимущества на мировых рынках. Просчитано, что создание рынка земель сельскохозяйственного значения станет стимулом для долгосрочных инвестиций, введения новейших аграрных технологий и инноваций. Планируется также ускорить реформы в энергетической отрасли.

Буквально несколько слов об экономике на сегодняшний день. Удалось значительно уменьшить инфляцию в стране. В прошлом году, вы знаете, было примерно 4,6% потребительской инфляции, сейчас задача — снижение ставок по кредитованию в промышленности. Об этом мы неоднократно говорили. В этом году перелом будет достигнут: если мы удержим инфляцию на уровне 5-6%, учетные ставки по рефинансированию банков снизятся, как и ставки по кредитованию промышленности. В прошлом году нам удалось 125 млрд. грн. направить на инвестиции в основной капитал. В этом году мы планируем выделить значительно большую сумму.

Непростыми были у нас январь и февраль, в связи с морозами стояли порты, грузоперевозки, особенно руд и угля, были осложнены. Я думаю, что в марте мы выйдем на нормальный показатель.

Непростая ситуация на мировых рынках. Вы знаете коньюнктуру цен на металл, наш основной экспортный товар. Тем не менее, мы планируем, обращая внимание прежде всего на развитие внутреннего рынка, выйти на нормальные показатели экономического развития по этому году.

Хотел бы, обращаясь к руководителям предприятий, сказать, что наша с вами общая задача — вывести зарплату из тени. Я знаю, что на каждую гривну чистой заработной платы нам приходится платить две примерно гривны. Последовательно мы будем снижать эту нагрузку, но подчеркиваю — последовательно, мы и так снизили на 4 процентных пункта налог на прибыль. Так работайте так, чтобы прибыль была, а что, Азаров за вас будет прибыль создавать? Азаров должен создавать условия, это нормальный предпринимательский климат, это нормальные цены на энергию, на газ. Мы бьемся за них, а ваше дело — создавать прибыль и платить нормальную заработную плату людям, чтобы у нас росли отчисления в пенсионный фонд и люди получали прибавку к заработной плате. Нам пора выходить на нормальную заработную плату. Разве 3000 грн. — нормальный показатель для нашей страны? Поэтому мы будем делать все, чтобы уменьшать нагрузку на фонд оплаты труда, а ваша задача — думать о том, сколько ваши люди зарабатывают, как увеличить инвестиции в человеческий капитал.

Партнерство между бизнесом и государством должно стать абсолютно нормальной нормой наших взаимоотношений. Именно поэтому мы очень высоко ценим ваш союз и готовы всегда работать с вами на полном взаимопонимании и контакте.

Треба посилювати роль УСПП у законодавчій роботі

Голова Верховної Ради України Володимир Литвин

Становлення і створення союзу припало на доволі складний, навіть драматичний період нашої історії. Це пов'язано з розпадом Радянського Союзу, що насамперед відчули на собі керівники великих, потужних підприємств союзного значення. І не тільки тому, що потрібно шукати ринки збути продукції та клієнтів, а й тому, що потрібно було виплачувати заробітну плату, про яку щойно говорив Микола Янович Азаров. Я переконаний, що завдячуючи вам відбудеться процес пом'якшення цього удару, який отримала економіка.

Тут зібралися люди — організатори виробництва, які все своє життя поклали на становлення, розвиток підприємництва, налагодження кооперації. Я сьогодні принагідно щиро складаю подяку цій когорті людей, яких раніше називали, вкладаючи різні відтінки, «генералами виробництва», які визначали економічну потугу нації і які сьогодні передають наступним поколінням знання про те, як потрібно організовувати роботу величезних колективів, йти в ногу з часом і випереджати цей час. Я думаю, що в цьому є велика заслуга УСПП.

Сьогодні інше завдання — перейти в нову якість роботи на кооперацію. Переконаний, що саме для цього потрібен союз, — спілка промисловців і підприємців. Ще одне призначення полягає в тому, щоб виховувати нових людей, яких ми називаємо командирами виробництва. УСПП повинен виступати як дієва школа сучасних менеджерів, організаторів виробництва, державних службовців.

Є ще напрямок діяльності — творення правил, законів, які конче потрібні країні. Я переконаний, в такій роботі повинна звучати жива думка промисловців-практиків, вона повинна бути ключовою, визначальною при прийнятті відповідних економічних рішень.

Ми наприкладали багато рішень, у нас сьогодні сфері життя країни регулюють 4 500 законів. Прийнято Податковий кодекс, конче потрібний, який складається майже з 700 сторінок. Як ви знаєте, за час його функціонування до нього внесено зміни 18 законами. Це ще 240 сторінок тексту. Крім того, зараз у ВРУ єснє ще 40 проектів законів про внесення змін до Податкового кодексу. Хто може керуватися тим обсягом тексту — спрітні люди, адвокати, які перш за все вибирають «вигідні» собі норми? Виходить так, шановні колеги, що ми країна величезних можливостей і величезних намірів, а де результати? Можливості у нас колосальні, ми в космос літаємо, маємо найбільші аграрні можливості, літаки будуємо, належимо до країн такої промислової потужності, які можна перерахувати на пальцях однієї руки. Однак наші можливості і наміри далеко не завжди співпадають з реальними практичними результатами. До чого це я веду.. Коли зустрічаєшся з іноземними делегаціями, вже соромно розповідати про наші вражаючі колосальні можливості і про наші наміри... Вже давно треба говорити про результати. Якщо ми далі будемо запрягати... поки запряжемо — не знаємо куди їхати.

Треба посилювати роль УСПП, промислової спільноти в законодавчому плані. Бачу як завдання Верховній Раді і собі, щоб пропозиції і зауваження УСПП як мінімум розглядалися.

Зрозуміло, нам потрібно зробити все, щоб забезпечити дію закону виключно у площині, де цей закон трактується. Я переконаний, що в цьому плані потужні інститути громадянського суспільства повинні також займати більш активну позицію. Не можна приймати рішення на догоду якісь певній людині або певній групі людей, потім ми отримаємо як мінімум вето на цей закон або він зовсім не буде працювати.

Тому я сподівауся і вірю, що ваше ювілейне зібрання дозволить вашій організації прийти на нову якість творення для реалізації тих планів, які окреслені президентом, які зараз у практичній площині опрацьовуються КМУ. Далі нам відступати нікуди, треба робити необхідні, радикальні, далеко не завжди прості, популярні або прийнятні перетворення. Тільки в цьому, я переконаний, є перспектива України. Тому зі святом вас і успіх!

Велика подяка за те, що зроблено в лютому 1992 року!

Президент УСПП, народний депутат України
Анатолій Кінах

Я би хотів висловити велику подяку за те, що було зроблено 15 лютого 1992 року, коли зібралися потужні люди, керівники, їх тоді по-різному називали — «чорвоні директори», «командири виробництв» — і створили УСПП. Це були дуже складні умови: інфляція сягала сотень відсотків, зупинялися виробництва. Україна, яка виробляла на той час максимум 20% кінцевої продукції й була частиною коопераційних зв'язків великої держави, залишилася з усіма проблемами сам-на-сам. Однак батьки-засновники дбали не про себе, їх хвилювали доля країни, вони думали про конкурентоспроможність вітчизняної економіки, захист національних інтересів.

За 20 років УСПП пройшов дуже непростий шлях, як і наша держава, суспільство в цілому. Нині в Союз входять тисячі і тисячі підприємств, корпоративних структур, які виробляють до 80% ВВП.

УСПП став дуже важливим чинником формування всіх напрямків економічної, соціальної, податкової, грошово-кредитної, міжнародної політики. В останні роки, незважаючи на складні соціально-економічні і суспільно-політичні моменти, нам разом вдалося сформувати інфраструктуру діалогу влади і бізнесу, напрямків державно-приватного партнерства.

Жодне рішення, яке впливає на умови розвитку промисловості, підприємництва, інвестиційний клімат, конкурентоспроможність підприємств, не можна приймати тільки в кабінеті чиновника. Перед тим, як рішення стає законом України, указом Президента чи постановою уряду, має бути проведена висококваліфікована, системна, високопрофесійна, деполітизована експертна робота за участю ділової спільноти, практиків бізнесу. Це наша принципова позиція, ми будемо поглиблювати цей напрямок незалежно від усіх політичних й інших обставин.

Посилилися позиції УСПП у складі Міжнародного конгресу промисловців і підприємців, куди входить близько 30 ділових союзів держав Європи, Азії. Дуже важливо, що цей напрямок спирається на активну участь наших представників у міжурядових комісіях. Підписані угоди з близько 145 державами на двосторонній основі. За останні роки відпрацьована система, коли кожний закордонний візит керівництва держави супроводжується потужними бізнес-форумами, — таким чином ми намагаємося наповнити політичне значення візітів реальним бізнесовим, економічним змістом.

Ми визначили наші пріоритети на найближчий період. Дуже важливо, що їх поділяють керівники уряду.

Це створення цивілізованих умов для бізнесу, високий рівень корпоративної безпеки, захист прав власника, інвестора. Ми будемо тільки підсилювати такі напрямки, як модернізація економіки, оновлення основних фондів, підтримка малого і середнього бізнесу, підприємництва як основи платоспроможності внутрішнього ринку.

Я щиро вдячний своїм колегам з УСПП за плідну і багаторічну роботу, і хочу наголосити, що наш союз ніколи не йшов і не піде на поводі політичної кон'юнктури, наш шлях – це розумна, високопрофесійна співпраця на користь держави, серйозна аргументована дискусія і пошук збалансованих рішень.

Щиро вдячний вам за все, ще раз вітаю з нашим великим святом.

Союз сегодні оказывает предприятиям больше помощи, чем многие министерства и ведомства

Президент ГП «Антонов» Дмитрий Кива

Хочу поздравить УСПП со знаменательной датой двадцатилетия. Думаю, многие коллеги разделяют мое мнение о том, что УСПП – одна из самых влиятельных общественных организаций, которая системно работает с отраслевыми предприятиями и даёт реальные результаты. Характерная черта УСПП – это конкретные действия по направлениям, конкретная поддержка заводов. Скажу, что УСПП сегодні оказывает предприятиям больше помощи, чем многие отраслевые министерства и ведомства. Ми получаем поддержку и в таможенных, налоговых делах, и в сотрудничестве с зарубежными партнерами в условиях ВТО. Этими проблемами системно занимается Экономический совет. Его аналитические материалы, проекты законов представляют большую ценность, сделаны системно и рассчитаны на позитивный результат.

На предприятии «Антонов» сегодні работает около 13 тыс. человек, за последний год приняли на работу еще 1400 рабочих и молодых специалистов. В 2010 г. об'єм фінансових доходів був увеличен на 18%. Ежегодно ми перечисляем в бюджет 600 млн. грн. Среднемесячная зарплата составляет 4550 грн. Ми – экспортное предприятие, нашими стратегическими партнерами являются Россия, Китай, Индия и другие страны. За прошлый год заработали и ввезли в Украину около 400 млн. валютных поступлений.

В таких результатах есть доля заслуги и нашего постоянного помощника – союза промышленников и предпринимателей. Я очень благодарен УСПП, который действительно помогает наращивать потенциал нашего предприятия.

Нам надзвичайно важливо співпрацювати із УСПП

Президент Американсько-української ділової ради
Морган Вільямс

Хотів би передати вам ширі вітання від усього народу США, і, зокрема, від бізнес-товариства США. Об'єднання приватного бізнесу надзвичайно важливе для розвитку держави і для її процвітання. Уже більше 14 років ми тісно співпрацюємо з УСПП і з шановним паном Кінхом. Він є радником Американсько-української ділової ради, у нас підписана угода про співпрацю з УСПП. Ми разом працюємо над питаннями зміщення бізнес-товариства, створення нових робочих місць і компаній, підприємств, які забезпечать країні процвітання. Як представник закордонної бізнес-організації, виразник міжнародних інтересів, запевняю вас: нам надзвичайно важливо співпрацювати із УСПП! Ширі вітання з 20-ю річницею створення УСПП! Ми дуже віримо, що Україна з тим місцем, де можна вести бізнес, і з часом її авторитет у цьому сенсі буде лише зростати. Народ України заслуговує жити в процвітаючій країні. Разом ми будемо рухати Україну вперед до прогресу!

Один из самых мощных союзов на постсоветском пространстве

Президент Международного конгресса промышленников и предпринимателей Виктор Глухих

Очень приятно видеть огромное количество знакомых лиц, и с большой радостью, с большой верой в нашу совместную работу хочу поздравить УСПП с такой прекрасной датой. Ми недавно отмечали 20-летие МКПП. Промышленники знают, что конец прошлого и начало нынешнего года – это создание деловых союзов на территории бывшего СССР. Я рад, что УСПП – один из

самых мощных союзов, который был создан на постсоветском пространстве. Дело в том, что мощная промышленность, машиностроение, metallurgia, приборы и транспорт – все сконцентрировано в Украине, тут громадное количество высококвалифицированных кадров, которые поднимали научный, интеллектуальный потенциал Советского Союза, а сейчас – України.

УСПП был сформирован как форпост защиты українського бізнеса. Здесь была наскілько сильна кадрова подготовка, что большое количество руководителей Союза стали крупными политическими или общественными деятелями. Многие работают и в Верховной Раде, и в местных органах власти, многие по-прежнему возглавляют предприятия. Что не отнять у УСПП, так это умение лоббировать интересы бизнеса в правительстве, Верховной Раде, в Администрации Президента. Даже сегодняшнее награждение от всех трех ветвей власти говорит о том, что с союзом считаются, союз уважают и ценят.

Мы очень дружно работаем с УСПП, всегда готовы подставлять дружеское плечо. У нас много общих направлений. В Конгрессе сегодні около 30 стран. В ближайшее время вступит еще Хорватія. Надеемся, что наши совместные программы и проекты будут продолжаться. Уверен, что эффективная работа УСПП в Конгрессе с другими союзами будет и впредь способствовать позитивным изменениям в экономиках України и других дружественных стран.

Найголовніший виклик сьогодення – це навчитися відстоювати національний проект

Директор Національного інституту стратегічних досліджень при Президентові України Андрій Єрмолаєв

УСПП і Національний інститут стратегічних досліджень є стратегічними партнерами, і цим усе сказано. Я вітаю вас із днем народження і хочу сказати, що це унікальний вік – юності, молодості. Багато говорили про значення 20-ти років, я хочу згадати трошки інший аспект початку життя УСПП. Це була унікальна школа формування громадянської позиції, це була по суті перша організація, яка, відстоюючи інтереси економіки, виробництв, підприємств, які дійсно потерпали від кризи після розпаду Радянського Союзу, вперше формувала завдання для влади, держави. Такі дії фактично зберегли майбутнє країни. Згадайте дискусії тих часів. Хтось казав, що ми аграрна держава, і нам того достатньо, хтось говорив про те, що ми транзитна країна, і годі... Але промисловці стали на захист потужного виробничого потенціалу, і держава відбулася як індустріальна, з її робочою силою, з її науковою та технологією. Фактично завдяки цій позиції потенціал було збережено і зараз розвинуто.

Другий дуже важливий момент. УСПП консолідував підприємницький клас не на основі формального лобізму, а на основі поєднання цивілізованого відстоювання своїх інтересів із національними пріоритетами. Це була школа відстоювання національного інтересу. Завдяки позиції УСПП відбулося чимало не лише економічних, але й політичних подій, які визначали долю країни на майбутнє. Згадаємо лише вибори 1994 року. По суті, сьогодні УСПП дійсно став одним з економічних та інтелектуальних центрів, і я пишауся тим, що наш Інститут, наш колектив дуже плідно співпрацює з вами. Цього року ми поновили нашу співпрацю, у нас з'являються нові можливості.

Хотів би звернути вашу увагу на те, з якими ризиками ми стикнулися, коли була розгорнута програма реформ, курс на модернізацію. За великим рахунком перед Україною в останні 10 років постав серйозний політико-економічний виклик. Почали зливатися, поєднуватися інтереси крупного капіталу з інтересами бюрократії, рантьє, які беруть участь у перерозподілі бюджетного ресурсу, стимулюють монополізацію ринків, тиснуть на малий і середній бізнес, відомі хабарами, нагнітанням перевірок тощо. Це підVELO Україну до тотальної корпоратизації. Ми бачили на прикладі деяких країн до чого це призводило. Тому на часі – саме повернення ідей реформ. Дуже важливе формування потужної підприємницької еліти, яка підтримує реформування, допомагає його реалізації, постійно його супроводжує, коли потрібно – критикує. Саме це допоможе нам демонтувати цю страшну загрозу.

З точки зору перспективи нашої співпраці, з міркувань, у чому ми могли б допомогти підприємцям... Мабуть, найголовніший виклик сьогодення – це навчитися відстоювати національний проект і відповісти за його долю в цілому. Очевидно, ми входимо зараз до нової моделі соціальної політики, напрацювання, по суті, нової промислової політики, де підприємці відіграватимуть найголовнішу роль. Я думаю, що останні рішення президента з формування дорадчого органу, який буде займатися сектором безпеки і ОПК, допоможуть нам об'єднати зусилля і швидко запропонувати програми реабілітації ОПК, повернення престижу професії машинобудівника, працівника «оборонки». Головне – ми допоможемо тим регіонам, які завжди були хребтом української економіки. Надзвичайно важливим завданням є формування нової інноваційної інфраструктури. Не менш важливе завдання – розвиток внутрішнього розподілу праці, орієнтованого на максимальну кооперацію вітчизняних виробників, орієнтацію на внутрішній ринок, внутрішнього споживача. Це один з уроків у навчанні формувати власну територію. Визначення, розміщення продуктивних сил потрібно не лише Уряду, це той самий формат співпраці з підприємництвом, коли вони у партнерстві одночасно розвивають регіони, не допускають депресивності, формують нові кластери, – це мистецтво двох партнерів.

Хочу побажати збереження лідерських позицій, побільше вам роботи, шановні, тому що без роботи старієш набагато швидше. Надзвичайно важливо повернути повагу до бізнесу, піднести престиж підприємця, осکільки в умовах соціально-популістського критиканства підприємці дуже потерпають у плані іміджу. Я думаю, що тут ми спільними зусиллями реабілітуємо бізнесменів як рушійну силу нинішнього поступу країни.

Хочу завершити літературним відступом. Є великі книги, які своїм контентом зберігають актуальність в усі часи. В мене таке враження, що ми вступили в 21 століття, занурені в зміст відомого роману Ф. Достоєвського «Бісі». Я маю надію, що ми реабілітуємося в іншу велику книгу радянських часів – «Два капитані» В. Каверіна.

Бізнес в Україні має почуватися стабільно

Анатолій Кінах, президент УСПП,
народний депутат України

Я дуже задоволений, що наприкінці 2011 року, на XIII з'їзді УСПП, ми дуже професійно обговорили підсумки промислового року, поставили завдання перед промисловою спільнотою на новий період. Отже, пропоную на мить зануритися в атмосферу з'їзду та ще раз наголосити на головних проблемах, про які там йшлося.

Варто визнати: українська економіка в 2011 р. продемонструвала певну позитивну динаміку, поступово звільнюючись від наслідків рецесії 2008-2009 років. ВВП, порівняно з 2010 роком, зріс на 5,2%. Зростання валової доданої вартості у 2011 р. порівняно з 2010 р. відбулося у сільському господарстві (на 16,5%), переробній промисловості (на 11,9%), будівництві (на 10,5%), добувній промисловості (на 7,9%), торгівлі (на 7,1%), виробництві та розподіленні електроенергії, газу та води (на 5,2%). Чистий приріст іноземного капіталу за 2011 р. склав 4556,3 млн. дол.

Чи можна назвати такі тенденції стікими? Вони стануть такими, коли бізнес в Україні почуватиметься стабільно, безпечно і захищено. І ми домагаємося цього не лише заради зростання прибутків від господарської діяльності. Добре працюючі підприємства – це робочі місця з високим рівнем зарплати, які породжують високий попит на внутрішньому ринку, сприяють зростаючим виплатам у бюджети усіх рівнів, ліквіduють дефіцит у фондах соціального страхування тощо. Будь-який професійний та системний імпульс розвитку збільшує внесок бізнесу в суспільний добробут. Фіскально-адміністративні заходи лише стримують ініціативу, заганяють підприємництво в тінь.

Отже, які проблеми промисловці та підприємці назвали головними? Найгостріша: з українського ринку поступово зникають вітчизняні виробники. Якщо в 2004 році їх питома вага на внутрішньому ринку становила 71, то в 2011-му – лише 56 відсотків. Безумовно, діється відзнаки інтеграція в зовнішній простір, але поставимо

питання: наскільки ми здатні в умовах відкритих ринків задіяти наш власний інтелектуальний, промисловий, кадровий, ресурсний потенціал, щоб українські заводи не занурювалися в стагнацію, а впевнено працювали і розвивалися?

Позиції вітчизняного товаровиробника продовжує агресивно відвойовувати імпорт. Суттєво погіршилися показники зовнішньої торгівлі. Від'ємне сальдо за 2011 рік становило 14,2 мільярда доларів (протягом усього 2010-го – 9,3 млрд. дол.). Статистика свідчить: у 2010-му 80% потреб продукції машинобудування в Україні забезпечувалося з-за кордону. Внутрішній ринок металургійної продукції токрі майже на 40% наповнювався за рахунок імпорту, при цьому 80-82% вітчизняної продукції експортувалось. Вочевидь, такі факти говорять про серйозні економічні дисбаланси.

Тому XIII з'їзд УСПП запропонував розробити та реалізувати загальнонаціональну програму – «Виробляти в Україні має бути вигідно», наголосив на необхідності об'єднати навколо цієї ідеї органи державної влади та місцевого самоврядування, ділову громадськість, широкі бізнес-кола.

Для цього потрібно відпрацювати всі напрями державної політики, починаючи з дієвих методів захисту внутрішнього ринку, вдосконалення сучасного державного протекціонізму, збалансованості імпорту та експорту і завершуючи збільшенням нашої присутності на європейських і світових ринках. По суті, йдеться про невідкладність створення умов рівноправної конкуренції для національного і закордонного виробника.

УСПП звернувся до уряду з вимогою розробити, затвердити та забезпечити виконання комплексних програм імпортозаміщення, визначити перспективні напрями, пов'язані з локалізацією відповідних виробництв. Необхідно затвердити концепцію розвитку експортного потенціалу країни. Зокрема, експортної інфраструктури, включаючи кредитування експортерів, страхування ризиків, професійного супроводження виробників на міжнародних конкурсах і тендерах, які потребують об'єднання політичних, дипломатичних і економічних зусиль.

Сподіваюся, більше не повторяться такі непродумані кроки, як запровадження експортних мит на зерно на піку збирання величного врожаю і сприятливої ситуації на зовнішніх ринках. Промисловці проти намірів уряду задіяти аналогічний механізм стосовно продукції хімічного комплексу, хоча розмови про це ведуться. Без тиску та різких обмежень мають вирішуватися проблеми й на ринку нафтопродуктів. Необхідно працювати над збільшенням виробництва в країні готового продукту, бо нинішнє зростання імпорту лише підсилює нашу зовнішню енергетичну залежність.

Дуже важливо, щоб уряд разом з Національним банком, а де потрібно, з допомогою парламенту, запропонував поступове відновлення доступу до кредитних ресурсів як мінімум на середньострокову перспективу. Нині абсолютна більшість суб'єктів економіки України ізольована від кредитів через непідйомні ставки, через небажання банків взагалі займатися такою ризикованою справою, як кредитування виробників.

Подальшого удосконалення потребує система державного замовлення. У 2010 році на обслуговування потреб держави в товарах і послугах із бюджетів усіх рівнів було спрямовано 172 млрд. грн. Це, по суті, майже половина видаткової частини державного бюджету. Попри світову практику спрямовувати кошти державного, місцевих бюджетів на завантаження національних підприємств і компаній, у нас часто безпідставно віддають перевагу закордонним замовленням і товарам.

Переконаний: такі дії державних чиновників - абсолютно неприпустимі, за них виконавці мають нести серйозну відповідальність.

Ми стурбовані зловживаннями у сфері державомовлення. За результатами перевірки Державною фінансовою інспекцією України в першому півріччі 2011 року загальна сума виявлених втрат у процесі державних закупівель становить близько 3,5 млрд. грн. Промислово-підприємницька спільнота вимагає створити умови для забезпечення рівності доступу усіх зацікавлених суб'єктів господарювання до участі у державних закупівлях, зокрема – малого та середнього бізнесу, посилити роль державних закупівель у завантаженні підприємств України.

Треба об'єднувати зусилля задля розширення бази оподаткування, зниження рівня корупції, продовжити конструктивну роботу з практичного втілення спрощеної системи оподаткування, старти якій надало ухвалення відповідного закону. Ми пропонуємо продовжити мораторій на перевірки, щоб допомогти суб'єктам малого і середнього бізнесу стати на ноги.

У контексті недосконаліх, корумпованих економічних стосунків різко знижується рівень корпоративної безпеки, захисту прав власника та інвестора. Дуже часто наші закордонні партнери, які щиро хочуть співпрацювати з Україною, кажуть прямим текстом: ми можемо адаптуватися до українських ставок податків, тим більше після введення Податкового кодексу є динаміка їх зниження, але приватний інвестор ніколи не зможе адаптуватися до умов беззахисності, нездатності обстоюти свої права за допомогою законів і правоохоронної системи. Це питання вимагає комплексних дій, включаючи вдосконалення судової гілки влади. УСПП планує підписати відповідні системні угоди про взаємодію із «силовиками» - з СБУ, Генеральною прокуратурою, Міністерством внутрішніх справ.

Паралельно працюватимемо над тим, як зменшити тіньовий сектор економіки, знизити навантаження на фонд оплати праці. Треба довести його хоча б до середньоєвропейських стандартів – 23-27, а не 50% і вище. Це дасть змогу скоротити тіньову економіку із зарплатою в конвертах і наповнити Пенсійний фонд. Окрім того, змінить платоспроможність населення, від чого залежить змінення внутрішнього ринку та посилення мотивації розвитку економіки.

На необхідності розбудови рівноправного, з високою взаємною відповідальністю діалогу влади і бізнесу наголошував попередній з'їзд УСПП. Сьогодні можна вважати, що його головне завдання – підвищити рівень комунікації влади і бізнесу, зробити його ефективнішим – поступово виконується. Зростає роль і значення громадських організацій промисловців і підприємців. УСПП разом з партнерськими організаціями сформував потужну вертикаль стосунків з органами державної влади як на центральному, так і на регіональному рівні.

Діалог влади і бізнесу має бути розвинений. Ми повинні протидіяти спробам непрозорого, без опори на громадянське суспільство проведення таких масштабних реформ, як податкова, пенсійна, адміністративна, земельна. Це неприпустимо, коли найважливіші рішення щодо функціонування економіки ухвалюються в закритому режимі, без широкого обговорення цілей та завдань у колі експертів, науковців, промисловців і підприємців.

Переконаний: активізація промислово-підприємницької громади, її консолідація та об'єднання навколо зазначених завдань, поглиблена діалогу влади і бізнесу дозволяє нам зробити відчутний крок на шляху сталого розвитку української економіки, розбудови красивої і потужної країни.

УСПП презентував книгу «Промисловість і підприємництво України: 20 років розвитку»

Український союз промисловців і підприємців презентував свій другий видавничий проект – книгу «Промисловість і підприємництво України: 20 років розвитку» та оголосив переможців номінації «Гордість нації».

Лауреатами стали відомі підприємства та компанії, громадські організації, – «Азот», «Антонов», Асоціація міжнародних автомобільних перевізників, Дніпропетровський стрілочний завод, «Енергоатом», «Ернст Енд Янг», «Євро Фінанс ЛТД», Інвестиційна вагонна компанія, «Київ Інвестбуд», Крюківський вагонобудівний завод, «Нібулон», «Оболонь», Побужський феронікелевий комбінат, «Радій», «ТНК-ВР Коммерс», «Украгрохімхолдинг», «Хартрон - Плант», Сумське НВО ім. М.В.Фрунзе, «Галнафтоінвест», «Концерн-Електрон», «Росинка», страхова компанія «Глобус» та багато інших.

Проект присвячений славному ювілею УСПП – двадцятиріччю від дня заснування організації. У книзі розповідається про історію становлення та розвитку Союзу, його регіональних осередків, про визначних персонажів промислово-підприємницького середовища України, про промислові підприємства, справжні флагмани вітчизняної економіки.

В книзі представлені всі галузі народного господарства України, починаючи від судно-й літакобудування, аграрного, хімічного і металургійного комплексів, легкої промисловості, закінчуєчи будівельною галуззю, залізничними перевезеннями та виставковою діяльністю.

Презентація на сторінках цього видання кращих вітчизняних підприємств надає можливість діловій спільноті України та інших країн світу більше познайомитися з потенційними партнерами, слугує поштовхом для можливої співпраці, розвитку двостороннього партнерства.

Такі проекти є невід'ємною частиною діалогу влади та бізнесу, оскільки можуть слугувати інформативним джерелом, стати потужним чинником розбудови внутрішнього ринку та залучення конче необхідних інвестицій в українську економіку.

Нагадаємо, масштабний видавничий проект започаткований УСПП спільно із кращими фахівцями цієї індустрії два роки тому. Минулого року у світ вийшла книга «Правофлангові української економіки. Будівельний комплекс. Енергозбереження». Вона стала першим етапом реалізації довгострокової видавничої програми УСПП, яка розповідає про різні галузі національної економіки, про їх проблеми та перспективи розвитку, про впровадження в господарське життя країни нових підходів і нових державних рішень.

Наступного року у планах УСПП випуск книги «Промисловість і підприємництво України. Ювіляри». Пропонуємо підприємцям використати цю нагоду та розповісти про свій величезний потенціал, про проблеми й досягнення, про інтереси в поглиблених партнерства з міжнародною бізнес-спільнотою.

Соціально відповідальна діяльність бізнесу і держави – партнерство заради розвитку

З року в рік досвід соціально відповідальної діяльності бізнесу примножується та збагачується. Розуміння компаніями основних принципів СВБ давно вийшло за межі однієї лише благодійної діяльності. Сьогодні у це поняття підприємці вкладають перш за все взаємовідносини із внутрішнім і зовнішнім світом – відповідальність за стан довкілля, турботу про молодь, безпеку й комфортні умови роботи людей, налагодження комунікацій із суспільством, партнерство з владою та боротьбу із корупцією тощо.

Свій внесок у поширення в Україні практики соціально відповідальної діяльності як бізнесу, так і держави покликана привести конференція «Національна політика з корпоративної відповідальності бізнесу як дієвий інструмент діалогу влади, бізнесу та суспільства», що проходить 20 квітня 2012 року за ініціативи УСПП. На заході обговорюватиметься програма реалізації Національної стратегії соціальної відповідальності бізнесу в Україні, яка повинна стати поштовхом і стимулом для роботи підприємництва на принципах корпоративної соціальної відповідальності. Співорганізаторами даної конференції виступають мережа Глобального договору ООН в Україні та Центр розвитку корпоративної соціальної відповідальності – ініціатори та автори даної Стратегії.

«Вісник УСПП» до вашої уваги пропонує добірку актуальних матеріалів з даної тематики.

Соціальна відповідальність сприяє успіху компаній

Поняття корпоративної соціальної відповідальності (КСВ)

За визначенням Європейської Комісії, корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) – це «концепція, згідно з якою компанії інтегрують соціальні та екологічні питання у свою комерційну діяльність та взаємодію із заінтересованими сторонами на добровільній основі». Надзвичайно важливе значення у сфері КСВ має концепція «потрійного критерію», що включає у себе розширення меж звітності організацій та додання соціальних та екологічних аспектів до фінансових показників діяльності.

Основними характеристиками КСВ є добровільність, інтегрованість у бізнес-стратегію компанії, користь для всіх заінтересованих сторін (співробітників, споживачів, акціонерів, громади, для самого підприємства), внесок у процес сталого розвитку.

Корпоративна соціальна відповідальність включає у себе процедури і практики компаній з семи аспектів діяльності:

1. організаційне управління;
2. права людини;
3. трудові відносини;
4. етична операційна діяльність;
5. захист навколошнього середовища;
6. питання захисту прав споживачів;
7. розвиток місцевих громад і співпраця з ними.

Концепція КСВ широко пошиrena серед країн Європи. В одних країнах КСВ інтегрована в громадську політику (Данія, Франція, Фінляндія, Швеція), в інших – соціально відповідальні практики є виключно прерогативами компаній (Греція, Ірландія, Нідерланди, Словенія). У ЄС основна роль КСВ полягає у підтримці сталого розвитку компаній, що призводить до покращення ситуації на ринку праці, покращення якості продуктів і послуг, що надаються компаніями.

Корпоративна соціальна відповідальність в українському контексті

діє на трьох основних рівнях:

1. дотримання законних зобов'язань перед державою і суспільством (сплата податків, охорона здоров'я та безпека праці, права робітників, права споживачів, екологічні норми) та галузевих стандартів;
2. мінімізація або усунення негативного впливу

бізнесу на суспільство та управління ризиками (порушення прав людини або забруднення тощо);

3. посилення позитивного впливу бізнесу на суспільство та створення цінностей через інновації, інвестиції та партнерство, спрямовані на соціальний та екологічний добробут (створення робочих місць, соціальний та економічний розвиток та вирішення конфліктів).

Корпоративна соціальна відповідальність компаній приватного і державного сектора економіки є важливим чинником сталого розвитку суспільства і держави, вирівнювання економічних і соціальних диспропорцій.

Вона сприяє інтеграції України в європейський політичний, економічний, правовий простір, зокрема, через відповідність жорстким нормам ЄС у сфері охорони і безпеки праці, соціальних стандартів, екологічного менеджменту. КСВ допомагає затвердженю в Україні європейських стандартів життя та рівня добробуту населення, розширенню міжнародного співробітництва задля застачення іноземних інвестицій, новітніх технологій та управлінського досвіду в національній економіці.

Упровадження КСВ українськими компаніями сприяє зменшенню ризиків і покращанню репутації компаній, збільшенню рентабельності та прибутків, зокрема, через підвищення продуктивності, енергетичної та матеріальної ефективності, отриманню нових знань та інноваційних рішень, підвищенню лояльності споживачів та посиленню позицій національних виробників на вітчизняному ринку, збільшенню мотивації працівників і задоволення від роботи.

Завдяки реалізації заходів КСВ українські компанії зможуть підвищити рівень своєї конкурентоспроможності на глобальному, регіональному та внутрішньому ринках, зокрема, через підвищення якості продукції, зниження енерго- та матеріалоємності, покращання трудових відносин і соціального захисту. Світові дослідження доводять: у компаніях, що впроваджують КСВ, дохідність продажу зростає на 3%, активів – на 4%, а капіталу та акцій – більш ніж на 10%.

Підготовлено Центром «Розвиток корпоративної соціальної відповідальності» www.csr-ukraine.org

Бізнесу потрібні державні стимули

Як бізнес в цілому, так і його соціальні ініціативи мають шанс ефективніше розвиватися в дружньому партнерстві з державою. Її сприяння дуже доречне у справі поширення практик соціальної відповідальності бізнесу (СВБ), підвищення престижності досконаліх організацій. Співпраця з державними органами необхідна при розробці стандартів СВБ, заходів її стимулювання, реалізації соціально важливих проектів регіонального і національного масштабу. Дуже важливо, щоб держава визначила СВБ як найкращу модель поведінки бізнесу, взяла за правило ухвалювати угоди щодо державно-приватного партнерства перш за все з компаніями, які відповідають таким критеріям.

Системний співпраці держави і бізнесу з питань розповсюдження та вкорінення СВБ допоможе спеціально підготовлений документ – стратегія розвитку соціально відповідальної діяльності бізнесу, яка має стати підґрунтям інтеграції основних норм і правил СВБ у діяльність українських компаній.

Координаційна рада у складі представників мережі Глобального договору ООН в Україні та Центру розвитку КСВ, численних ділових організацій та асоціацій, до яких долучився УСПП, підготували концепцію Національної стратегії соціальної відповідальності бізнесу в Україні. Документ було обговорено на XIII з'їзді УСПП, що відбувся у грудні 2011 року, та підтримано промислово-підприємницьким середовищем. За підписом президента УСПП А. Кінха в КМУ було направлено клопотання про розгляд проекту Національної стратегії. Проект був взятий до уваги урядом країни, про що свідчать доручення Прем'єр-міністра України М. Азарова (№7449/1/12 від 25.02.12) першому віце-прем'єр-міністру В. Хорошковському та додаток до доручення щодо застачення до розгляду питання міністрів та керівників відомств.

Що пропонується Стратегією? Перш за все, вона передбачає заходи, які дадуть змогу змінити суспільне сприйняття діяльності бізнесу, раціональніше використовувати природні ресурси, зменшити рівень шкідливих викидів в атмосферу, підвищити рівень бізнес-культури, що особливо важливо для інвестиційної привабливості ринку, а також поширити в Україні систему управління якістю організації виробництва (ISO 9000).

Її реалізація сприятиме розвитку інновацій у соціальній сфері, стимулюватиме підприємців застачені до роботи соціально незахищених людей, представників з уразливих груп населення, що у свою чергу зменшуватиме соціальне розшарування і сприятиме подоланню бідності, підвищенню поваги до прав людини.

У довгостроковій перспективі впровадження в Україні основних принципів СВБ сприятиме сталому економічному зростанню країни, активізації інтеграційних, інвестиційних та інноваційних процесів, дозволить підвищити рівень легкості ведення бізнесу, макроекономічної стабільності, оплати праці та ділової досконалості бізнесу, а також забезпечити інноваційний та технологічний розвиток підприємництва, високу якість людського капітулу тощо.

Як має працювати Національна стратегія соціальної відповідальності бізнесу в Україні? Насамперед, має бути створений постійно діючий державний орган, який би координував цей напрям та сприяв внесенням відповідних змін у чинне українське законодавство, починаючи з розроблення методики

використання екологічного та соціального маркування, унормування системи преференцій для організацій, що запроваджують політику соціальної відповідальності та реалізують соціально важливі програми тощо. Доцільним є створення комунікаційного майданчику, на базі якого влада міст, де працює відповідальний бізнес, могла б обмінюватися досвідом і практиками в сфері СВБ.

Держава повинна стимулювати поширення українськими суб'єктами господарювання та організаціями нефінансових звітів, проектів розвитку навичок інвестиційних компаній, аналітиків, інвесторів, фондів та банків щодо аналізу нефінансових ризиків; сприяти проведенню бізнес-конкурсів з тематики СВБ, у тому числі щорічного Українського національного конкурсу якості, підготовці фахівців за кваліфікацією «Менеджер із соціальної відповідальності бізнесу», «Експерт із соціальної відповідальності бізнесу», «Соціальний аудитор» (відповідно до Національного класифікатора професій ДК 003:2010).

Не менш важливим є запровадження до навчального процесу вищих навчальних закладів та бізнес-шкіл дисципліни «Соціальна відповідальність бізнесу», а також програм підготовки та підвищення кваліфікації державних службовців, наукових досліджень у сфері СВБ на національному та регіональному рівнях.

Задля ефективної реалізації Національної стратегії СВБ в Україні пропонується створити єдиний портал, на якому можна буде ознайомитися зі станом її виконання, зі списком компаній-порушників принципів захисту прав споживачів та принципів діяльності з соціальної відповідальності, а також всеукраїнський інформаційний центр з питань СВБ, що діятиме за принципом «гарячої лінії».

У той же час, співпрацюючи з діловими колами з підвищення ролі соціально відповідального бізнесу, влада повинна усвідомлювати, що права вимагати у бізнесу фінансування соціальних проектів, запрощувати «добровільні» відрахування задля підтримки різноманітних ініціатив в неї немає. Впровадження СВБ у діяльність компаній має відбуватися на добровільній основі, і усі контакти з владою мають бути суто партнерськими.

УСПП, який приєднався до Глобального договору ООН, розглядає соціальну відповідальність бізнесу лише в системі гармонічного поєднання стандартів діяльності бізнесу, його громадських організацій, місцевої спільноти та органів державної влади. Такі принципи СВБ, як обов'язкове дотримання прав людини, включаючи трудові відносини, взаємодія із суспільством, задоволення потреб членів суспільства, зусилля зі збереженням навколошнього середовища, боротьба з корупцією, прихильність до принципу чесної конкуренції, краще всього можуть бути втілені лише за умови дієвого рівноправного партнерства трьох інституцій: бізнесу, суспільства, влади.

Підготувала Олеся Куриляк

Боротьба з корупцією: роль бізнесу

Марина Саприкіна, голова Правління Центру «Розвиток КСВ»

Корупція є найбільшою перешкодою для економічного зростання і розвитку. Чим більше вона поширені, тим більш високий корупційний податок сплачує суспільство, в тому числі бізнес. За результатами дослідження інвестиційного клімату в Україні (2011 рік), бізнес витрачає на корупцію до 10% свого прибутку.

Якщо говорити про приклад одного підприємства, то за два роки ця сума може перевищити 4 мільйони доларів. Якщо малий і середній бізнес дають хабарі, аби вижити, то великий – для отримання надприбутку. Таким чином, великий бізнес може виступати головним рушієм як корупції, так і антикорупції.

Центр «Розвиток корпоративної соціальної відповідальності» у межах проекту «Об'єднуємося заради реформ» UNITER у партнерстві з українською мережею Глобального договору ООН провів дослідження, спрямоване на виявлення ролі бізнесу у боротьбі з корупцією та підготував аналітичну довідку «Боротьба з корупцією: роль бізнесу в Україні». Важливо, що ініціатива з'явилася від компаній-підписантів Декларації «Відповідальні партнерства» та членів Глобального договору ООН в Україні для вивчення того, які ініціативи з протидії корупції вже працюють в країні (ініціативи донорів, неурядових організацій, певних компаній і т.д.), як можна об'єднати зусилля та зробити свій внесок у протидію корупції в державі.

У межах дослідження було проведено онлайн-опитування 56 компаній, здійснено 8 експертних інтерв'ю, підготовлено аналіз міжнародних та національних документів щодо залучення бізнесу до антикорупційних процесів та 48 нефінансових звітів компаній в Україні в частині звітування з протидії корупції.

Основні висновки дослідження

Бізнес-кейс для компаній із протидії корупції. На думку більшої половини компаній-респондентів, дотримання українського та міжнародного антикорупційного законодавства покращує імідж компаній серед інвесторів та акціонерів і допомагає залучити капітал, здебільшого український, на кращих умовах. Слід зазначити, що дотримання антикорупційного законодавства, на думку представників компаній, практично не впливає на покращення іміджу серед клієнтів та співробітників.

Ціна корупції. Через корупцію компанії в Україні втрачають значні кошти. Це не лише суми хабарів (за оцінками опитаних експертів, середня сума хабара в країні – до 50 тис. доларів), для великих компаній вони також включають ресурси, витрачені на створення комплайенсу (внутрішня система протидії корупції, комплекс вбудованих в бізнес-процеси механізмів контролю) задля узгодження зовнішніх та внутрішніх нормативів та вимог), тренінги співробітників, посилення юридичної системи захисту тощо. Деякі експерти засвідчили, що втрачені через корупцію суми

дорівнюють 4-10% обороту компанії. Варто зазначити, що частина компаній в Україні втрачала бізнес через корупційні дії конкурента.

Рівень розповсюдження корупції. Компанії все частіше стикаються з корупційними проявами, особливо у відносинах між бізнесом і державними органами, незалежно від розміру компанії.

Система протидії корупції в компанії. Деякі з опитаних експертів зазначили, що компанії швидше намагаються пристосуватися до існуючої ситуації, а не протистояти їй. Хоча практично половина респондентів не мають організованої системи комплайенсу, тим не менш у багатьох компаній антикорупційні принципи прописані у власному кодексі етики. Приоритетними антикорупційні заходи є для тих українських компаній, які мають іноземних бізнес-партнерів або іноземних інвесторів.

Здебільшого антикорупційні заходи компаній включають перевірку нових постачальників та бізнес-партнерів, швидке реагування на нові потенційні ризики, внутрішній кодекс поведінки.

Протидія корупції і конкуренти. На думку переважної більшості опитаних, компанія повинна доповідати про підозри в хабарництві, здійсненому фірма-конкурентом, відповідним органам влади. При цьому половина компаній вважає за потрібне поінформувати й коаліцію бізнес-організацій, майже третина – ЗМІ.

Така відповідь все ж таки свідчить, що довіра бізнесу до бізнес-асоціацій та коаліції бізнес-організацій набагато вища, ніж до інших стейкхолдерів (заяківлених сторін).

Звітування компаній в Україні з протидії корупції. Половина компаній з тих, що готують нефінансові звіти, повідомляють про діяльність у сфері боротьби з корупцією. Здебільшого їх звіти містять заяви про те, що компанії та їх співробітники не допускають нечесного ведення бізнесу у відносинах із партнерами і клієнтами.

Важливо зазначити, що майже половина опитуваних у найближчі 1-3 роки планує впровадити регулярну перевірку всіх бізнес-постачальників і партнерів та здійснювати аудит антикорупційних заходів. У середньостроковій перспективі компанії планують впровадити класифікацію бізнес-партнерів та постачальників за ступенем ризиків корупції та регулярну перевірку всіх бізнес-постачальників та партнерів на предмет антикорупційних дій.

Дослідження дозволяє зробити висновки, що головними кроками подолання корупції є наступні:

- **на державному рівні:** залучення бізнесу до програм подолання корупції, підтримка цих програм вищим керівництвом держави, пошук нової еліти, яка може ці політики реалізувати на практиці;

- **на рівні бізнес-середовища:** прийняття внутрішньої корпоративної політики на рівні окремої компанії, програми комплаенс (внутрішньої системи протидії корупції, комплексу вбудованих в бізнес-процеси механізмів контролю), запровадження системи внутрішнього контролю, спеціальної посади в компанії з протидії корупції, формування культури неприйняття корупції всередині компанії на рівні топ-менеджерів та інших співробітників;

- **на рівні асоціацій:** спільне просування антикорупційних принципів ведення бізнесу та відстоювання своїх інтересів.

Переконані: головним моментом у протидії корупції є необхідність об'єднати зусилля міжнародних організацій-донорів і бізнесу у боротьбі з корупцією, посилення юридичної системи захисту тощо. Деякі експерти засвідчили, що втрачені через корупцію суми

створені колективні механізми протистояння корупції. Експерти запропонували створити форум, рух чи коаліцію для боротьби з корупцією, які могли б очолити відомі іноземні компанії і до яких могли би долучитися українські компанії, донори та неурядові організації.

Компанії прагнуть бути соціально відповідальними

Віктор Коваленко, керівник відділу послуг у сфері сталого розвитку «Ернст Енд Янг» в Україні

В умовах, коли економічна ситуація стрімко змінюється, а криза довіри посилюється, бізнес надає дедалі більшого значення своїй репутації. Серед великих компаній стало хорошим тоном вести бізнес відповідно до стандартів корпоративної соціальної відповідальності (KCB). Нарощування соціального капіталу і активна позиція компанії в галузі KCB не тільки працюють на позитивний імідж, але й змінюють довіру акціонерів, інвесторів, співробітників, органів влади та інших заяківлених сторін.

Компаніями Ernst & Young LLP та GreenBiz Group наприкінці минулого року проведено дослідження «Шість нових тенденцій у сфері сталого корпоративного розвитку». Його результати вказують на підвищення уваги міжнародних компаній до питань сталого розвитку¹, що можуть впливати на цілі бізнесу. Така увага зумовлена наступними чинниками: в світі прогнозується нестача природних ресурсів, прісної води, що позначиться на основних комерційних цілях у найближчі 3-5 років, а співробітники стають однією з рушійних сил сталого розвитку своїх компаній.

Дослідники опитали представників міжнародних компаній, які відповідають за сталий розвиток і корпоративні програми в даній області. Протягом наступних трьох років 92% респондентів планують залишити на незмінному рівні або збільшити фінансування проектів у галузі сталого розвитку. Відбувається поступова інтеграція питань сталого розвитку в корпоративну культуру більшості великих компаній. Проте, компаніям належить ще чимало зробити для отримання максимального ефекту від реалізації принципів сталого розвитку, наприклад, у напрямку зростання ефективності, зниження ризиків і підвищення своєї привабливості як працевдавця.

Реалізація проектів у сфері сталого розвитку ускладнюється тим, що дві третини опитаних компаній вимагають від інвестицій в цій галузі високої рентабельності. Ініціативи у сфері сталого розвитку можуть приносити фінансову вигоду, однак при її розрахунку слід враховувати такі нематеріальні чинники, як утримання співробітників і зміцнення корпоративної репутації.

Більше половини опитаних компаній вважають дослідження і рейтинги основними засобами інформування інвесторів про сталий розвиток та ініціативи компанії в цій сфері. Найбільшою популярністю серед компаній, що приділяють увагу сталому розвитку, користуються рейтинги відповідно до індексу Dow Jones Sustainability Index (індекс Доу Джонса в області сталого розвитку) і Carbon Disclosure Project (глобальний проект з розкриття інформації про емісію вуглекислого газу). 66% опитаних відзначили збільшення кількості запитів щодо сталого розвитку з боку інвесторів та акціонерів протягом останніх 12 місяців.

Тож, яких заходів мають вжити компанії вже сьогодні, щоб забезпечити ефективну реалізацію програм сталого розвитку?

1). Необхідно активно запроваджувати стратегію корпоративної відповідальності і систему підготовки звітності зі сталого розвитку, що має бути так само надійною, як і фінансова звітність.

2). Варто залучати фінансових директорів до вирішення вказаних питань, зокрема, до вибору відповідних інструментів вимірювання й моніторингу показників для складання звітності про сталий розвиток, що надасть інвесторам якомога повнішу інформацію про прогрес у цьому питанні. Окрім того, важливо заохочувати фінансових директорів до інтеграції стратегії сталого розвитку з основною стратегією бізнесу.

3). Співробітники є важливим фактором успішного розвитку компанії, тож варто активно залучати їх до впровадження ініціатив з корпоративної відповідальності, дослухатися до їх пропозицій та ідей. Це також сприятиме зміцненню корпоративної культури й бренду компанії як роботодавця.

4). Публікація інформації про викиди парникових газів є не лише законодавчою вимогою, вона дуже важлива для інвесторів, клієнтів і постачальників.

5). Необхідно розробити стратегію управління ризиками, що впливають на сталий розвиток компанії, а також план дій у разі непередбачених збійів у доступі до основних бізнес-ресурсів. Також подумайте про те, як це можна відобразити у нефінансовій звітності.

Прогрес у сфері корпоративної відповідальності, що відображається у звітності про сталий розвиток, є підставою для включення до відповідних рейтингів, які цікавлять акціонерів та потенційних інвесторів. Тому розгляньте можливість залучення експертів, які допоможуть з розробкою стратегії корпоративної відповідальності, а також зі складанням надійної нефінансової звітності.

¹Сталий розвиток (англ. sustainable development) - процес змін, в якому експлуатація природних ресурсів, напрямок інвестицій, орієнтація науково-технічного розвитку, розвиток особистості та інституційні зміни погоджені один з одним і змінюють нинішній і майбутній потенціал для забезпечення якості життя людей (Вікіпедія).

Стимулювання інвестицій – єдиний шлях виходу з економічної депресії

Олексій Молдован, завідувач сектору грошово-фінансової стратегії Національного інституту стратегічних досліджень

Без створення сприятливого інвестиційного клімату, який стимулюватиме вітчизняних інвесторів вкладати кошти в розвиток бізнесу в Україні, а також забезпечить притік в економіку держави західних інвестицій в комплекті з імпортом західних стандартів сервісу, якості та менеджменту, Україна як держава не має перспектив.

Попри те, що Державна служба статистики з 2010 року звітує про досить високі показники соціально-економічного розвитку країни, навряд чи в державі знайдеться багато фахівців, які візьмуть на себе сміливість констатувати, що Україна подолала кризу. Нинішнє зростання економіки базується переважно на відновленні рівня завантаженості потужностей до докризового рівня, до того ж, у більшій мірі, підприємств сировинного та низько-технологічного укладів. Такий стан є нічим іншим, як топтанням на одному місці. З високою вірогідністю можна очікувати, що вже в середньостроковій перспективі зростання ВВП сповільниться до 1-2%.

Обґрунтувати такий сценарій розвитку можна на простому прикладі. Якщо, наприклад, металургійне підприємство з потужністю виробництва 5 млн. тонн квадратної заготівки в умовах кризи через низький попит зменшило виробництво на 50%, то в наступних роках у випадку покращення кон'юнктури воно здатне продемонструвати феноменальні темпи зростання обсягів виробництва навіть без здійснення інвестицій. Але зростання виробництва до рівня 5 млн. тонн – це лише нормалізація ситуації, розвиток – це виробництво 6 млн. тонн стали або заміщення напівфабрикатів у структурі випуску продукції готовим прокатом. А для цього потрібно або будувати ще один завод, або закуповувати прокатні стани – тобто вкладати значні кошти у виробництво. Відновлення виробництва підприємства без інвестицій – до рівня, який воно виготовляло до кризи, не є прогресом чи розвитком.

Українська економіка наразі зростає, але не розвивається (це доводить і галузева структура економіки, яка за 2010-2011 роки практично не змінилася). Без інвестицій зростання ВВП вичерпається, як тільки завантаженість вітчизняного господарського комплексу досягне рівня 2008 року (а це з урахуванням нинішніх тенденцій відбудеться в 2014 році).

У даному контексті видається більш ніж очевидним той факт, що ключ до економічного зростання в Україні лежить через створення максимально сприятливого та конкурентного інвестиційного клімату, який:

- а) стимулюватиме вітчизняних бізнесменів вкладати гроші у розвиток бізнесу в країні, а не до виведення прибутку за кордон;
- б) дозволить активізувати притік західних інвесторів, цінність яких полягає не лише в їх фінансових можливостях, а, передусім, у здатності привнести в Україну технології, високі стандарти ділової культури, якості та менеджменту;
- в) буде більш сприятливим, аніж в сусідніх країнах, що забезпечить перетікання інвестицій в Україну.

Сьогодні попри колосальний природно-ресурсний потенціал, розвинуту транспортну інфраструктуру, наявність дешевої та одночасно кваліфікованої робочої сили, стратегічні інвестори проявляють досить слабкий інтерес до України. Натомість приходять інвестори, яких цікавлять сфери зі швидким обігом капіталу та швидкою віддачею від інвестицій. Керівникам держави варто було б хоч раз задуматися: чому саме так? Відповідь досить проста: інвестори бачать в українській економіці надмірно багато ризиків, тому вкладають кошти в галузі з високою нормою прибутку, яка б компенсувала ці ризики, та з яких можна оперативно вивести активи. Власне, через це інвестори й надають перевагу фінансовим інвестиціям над капітальними, оскільки гроші набагато легше вивести з країни, чим, скажімо, завод.

До слова, то дуже поганій сигнал для держави, коли іноземні інвестори приходять в країну з думками про те, яким чином вони зможуть своєї інвестиції швидко звідси вивести.

Проблеми, з якими стикаються інвестори в Україні, є досить складними, проте, детально дослідженнями. Серед ключових – бюрократизація та зарегульованість ведення бізнесу, високий рівень корупції в органах державної влади, несприятливий фіiscalний простір, обумовлений як високими нормальными ставками, так і недосконалім адмініструванням податків, непрогнозованість економічної політики уряду, непрозорість процесів приватизації, відсутність ефективних та дієвих механізмів забезпечення прав і свобод інвесторів, негативний міжнародний імідж України.

Влада начебто задекларувала комплекс реформ, які повинні бути спрямовані на вирішення ключових проблем, проте, реформи перетворилися в самоціль. Це обумовлено помилковим підходом щодо їх реалізації. Програма економічних реформ на 2010-2014 роки визначає перелік та графік виконання реформ та заходів, які мають реалізувати відповідальні органи. Але інколи видається, що чиновники не розуміють, які завдання має переслідувати реформа, і, відповідно, які механізми потрібно застосовувати. Було більш ефективно в центр уваги поставити не реформи, а перелік проблем, які необхідно вирішити, а вже потім окреслити коло заходів та реформ, які необхідно реалізувати для їх подолання. Тоді б і суспільству в цілому, і тим суб'єктам, які реалізують реформи, було б зрозуміло, для чого здійснюються реформи і яка їх мета.

Завдання активізації інвестицій сьогодні має бути пріоритетним. Замість розпилення сил, уваги та ресурсів між десятками різних реформ, владі було б доцільно сформувати чіткий національний план того, яким чином можна покращити інвестиційний клімат у державі, який містив би обмежений, але конкретний перелік реальних важливих завдань, які б дозволили досягти мети.

Успішна реалізація цього напряму реформ дозволила б значно покращити ситуацію у більшості сфер суспільних відносин, оскільки зростання інвестицій – це її створення робочих місць, її підвищення рівня заробітної плати, й збільшення доходів бюджету.

Натомість, тривалий процес інвестиційної стагнації буде провокувати кристалізацію сировинно-експортної моделі економіки, мати наслідки, що вийдуть далеко за межі суто економічних. Українці традиційно є досить освіченими та працелюбними людьми. Для здобуття їх лояльності не достатньо підвищити на 70 грн. мінімальну заробітну плату та прожитковий мінімум, її потрібні умови для самореалізації. Через це найбільш активним, працелюбним та креативним громадянам складно жити в країні обмежень, правового ніглізму, тотальної бюрократизації та корупції. Ці явища несумісні з принципами розбудови технологічної ринкової економіки з високим попитом на інтелектуальних та фахових спеціалістів. Саме через це в останні роки різко прискорилася трудова міграція українських інженерів, програмістів, бізнесменів, науковців, лікарів.

Складається таке враження, що домінуючими соціальними групами в країні стають бюрократи, торговці та так зване соціальне болото, тобто населення, яке не сповідує ніяких цінностей, крім матеріальних, або взагалі нічим не переймається. Безумовно, в Україні залишається ще багато громадян, що працюють не тільки на себе, але й на зміцнення держави, і які створюють, а не перерозподіляють ВВП. Здається, але їх кількість постійно зменшується, і з часом вони будуть просто нездатні переломити негативні тенденції розвитку держави. Країна з такими перспективами априорі не зможе бути конкурентоспроможною в глобальному світі, а без міцної економічної бази неможливо забезпечити культурну самоідентичність та політичну незалежність.

конкурентоздатності вітчизняних товаровиробників, спрощення адміністрування податку на доходи фізичних осіб, зменшення кількості податкової звітності та суперечок між платниками податків і контролюючими органами.

Мова йде про проекти законів «Про внесення змін до Податкового кодексу України» (щодо вдосконалення деяких норм Податкового кодексу України), № 10200 від 15.03.2012, та «Про внесення змін до Податкового кодексу України» (щодо оподаткування податком на доходи фізичних осіб), № 10199 від 15.03.2012.

Головна спрямованість законодавчих ініціатив Економічної ради та УСПП полягає у встановленні партнерських відносин між державою та платниками податків, в удосконаленні адміністрування податків та запровадженні податкових стимулів для таких галузей української економіки, як суднобудування, легка та харчова промисловість, машинобудування, агропромисловий комплекс.

Законопроекти націлені на врегулювання проблемних питань у сфері оподаткування, удосконалення чинних норм Податкового кодексу України, що стосуються:

- процедури анулювання реєстрації суб'єктів господарювання платниками ПДВ;
- порядку розподілу податкового кредиту з ПДВ у випадку здійснення оподатковуваних та неоподатковуваних операцій;
- порядку визначення звичайної ціни та бази оподаткування ПДВ;
- визначення місця постачання послуг для цілей оподаткування ПДВ;
- процедури реєстрації податкових накладних в ЄРПН продавцем товарів (послуг);
- визначення критеріїв для автоматичного відшкодування;
- оподаткування роялті на користь нерезидентів;
- включення до складу витрат ремонтів необоротних активів;
- порядку оподаткування курсових різниць;
- стимулювання розвитку окремих галузей економіки та підтримки вітчизняних товаровиробників;
- адміністрування податку на доходи фізичних осіб, спрощення деяких розрахунків та процедур, пов'язаних з декларуванням та визначенням бази оподаткування податком на доходи фізичних осіб.

Необхідність додаткового врегулювання цих норм, на нашу думку, пов'язана, насамперед, із необхідністю спрощення процедур з адміністрування податків, зменшення ризику неподання податкових декларацій, часу на складання податкових декларацій та кількості податкової звітності, усунення правових колізій у податковому законодавстві.

Хочемо подякувати компаніям та асоціаціям бізнесу, які взяли активну участь у підготовці даних законів. Це Інвестиційна вагонна компанія, Крюківський вагонобудівний завод, ДП «Антонов», асоціації «Укрлегпром», «Укртютон», «Укрсудпром», «Укрконсервмолоко», «Укрконтроль», Асоціація українських банків, Телекомунаційна вагонна компанія, Асоціація міжнародних автомобільних перевізників, Асоціація вторинних металів тощо. Спільними зусиллями ми сформували дуже актуальні завдання, від виконання яких залежить подальший ефективний розвиток ряду галузей національної економіки. Сподіваємося, напрацьовані бізнес-середовищем принципові поправки будуть враховані в процесі подальшого вдосконалення Податкового кодексу України.

УСПП вніс до парламенту свої поправки до Податкового кодексу

Юлія Дроговоз, директор департаменту УСПП

з питань економічної політики

На початку березня цього року у Верховній Раді України були зареєстровані два законопроекти про внесення змін до Податкового кодексу України, підготовлені Економічною радою громадських організацій та галузевих асоціацій бізнесу спільно з УСПП. Документи спрямовані на відновлення

Фоторепортаж з 20-річчя УСПП

Чи врегульовано ситуацію із нестачею вантажних вагонів?

На початку цього року Україну полонив хаос із вантажними залізничними перевезеннями. Критичної межі добіг дефіцит вагонів, який виник у тому числі через високий – до 80% – фізичний і моральний знос рухомого складу українських залізниць. Адже до цього часу наша країна користується парком вагонів, який нам дістався у спадок від Радянського Союзу.

Ситуація дуже сильно зачепила інтереси вітчизняних аграріїв – експортерів сільсько-гospодарської продукції, бо не вистачало перш за все вагонів-зерновозів. А минулорічний урожай зернових в Україні був доволі щедрим – близько 57 млн. тонн, більша половина якого спрямовується на експорт. Згодом ця проблема торкнулася і олійно-жирової галузі. Внаслідок введення Укрзалізницею обмеження на використання вагонів-зерновозів для перевезення шроту

виникли затримки із експортом цього виду продукції, який користується значним попитом у країнах СНД та Балтії.

До вирішення цієї інфраструктурної проблеми долучився УСПП. Союз виступив ініціатором підписання в лютому цього року Меморандуму про партнерство між Укрзалізницею та асоціаціями аграрного бізнесу, який, власне, і дав змогу врегулювати конфлікт між перевізниками та експортерами сільськогосподарської продукції. Ale немає твердої гарантії, що ситуація знову не повториться.

Про необхідність кардинального оновлення парку рухомого складу українських залізниць підприємці говорять давно. Rozуміючи потреби ринку, бізнес готовий піти назустріч державі, яка самотужки не в змозі впоратися із цією проблемою. Тож, пільно спостерігаючи за перебігом подій на внутрішньому ринку вантажних залізничних перевезень, «Вісник УСПП» вирішив запитати в безпосередніх учасників ринку про нинішню ситуацію на українських залізницях, про ефективність методів державно-приватного партнерства.

Сергій Прохоров, перший віце-президент УСПП

Упевнені, проблему із дефіцитом вантажних залізничних вагонів, за нинішніх складних економічних обставин та дефіциту бюджетних коштів, можна вирішити лише шляхом упровадження методів державно-приватного партнерства, над чим, власне, зараз і працює спільна Експертна робоча група, створена відповідно до підписаного між Укрзалізницею та аграрними бізнес-організаціями меморандуму. Саме такий механізм прозорі та рівноправної взаємодії держави та конкурентоздатних приватних власників є нині найбільш ефективним й необхідним як державі, так і бізнесу.

УСПП має у своєму арсеналі багато проектів, спрямованих на розвиток методів державно-приватного партнерства та підтримку національного товаро-виробника. Останній з таких реалізовано за участю Дніпровської операторської компанії. Підприємство, яке займається вантажними залізничними перевезеннями, виявило бажання поповнити власний парк новими піввагонами. УСПП зміг допомогти компанії у доволі короткі терміни отримати додаткові фінансові ресурси. У нагоді стали партнерські стосунки з Укрексімбанком та членство в організації одного з найбільших в СНД виробників залізничного рухомого складу – Крюківського вагонобудівного заводу. За результатами переговорів між сторонами підписано контракт на закупівлі щомісяця понад десяти напіввагонів. У 2012 році підприємство, завдяки допомозі УСПП, переходить

на лізингову програму купівлі залізничного рухомого складу у того ж вітчизняного виробника.

Ми готові вислухати кожного підприємця, який стикається зі схожими проблемами. Будемо намагатися допомогти йому виробити спільне взаємоприйняття як для бізнесу, так і держави рішення, посприяти в отриманні кредитних чи інвестиційних коштів, врегулюванні конфліктів із контролюючими та фіскальними органами. Впевнені, спільними зусиллями нам під силу створити в Україні належні умови для розвитку бізнесу.

Сергій Лісковський, віце-президент УСПП, президент компанії «Украгрохімхолдинг»

З початку 2012 року у вітчизняних хіміків, зокрема у Дніпровського заводу мінеральних добрив, який забезпечує нас на Дніпропетровщині робочими місцями понад 600 людей, виники проблеми з перевезенням своєї продукції. Через запровадження Укрзалізницею «новацій» у своїй роботі, перевезення вантажів українськими залізницями можливе виключно через фірми-експедитори, внаслідок чого діючі тарифи збільшилися в 1,2-1,3 рази, що створило додаткове фінансове навантаження на роботу підприємства.

Протягом останніх трьох років підприємство орендувало у державного підприємства «Укрспецвагон» для перевезення сировини і готової продукції близько

50-70 мінераловозів. З початку цього року використання цих вагонів можливе лише за умови укладення договорів на надання послуг з приватними експедиторами, які мають ексклюзивні договори з Укрзалізницею. Внаслідок цього, вартість перевезень в порівнянні з груднем 2011 року збільшилась на 45-70%.

Такі зміни вкрай негативно вплинули на роботу Дніпровського заводу мінеральних добрив, оскільки підприємство було змушене призупинити випуск готової продукції. Крім того, на сьогодні на складі підприємства накопичилося понад 8,5 тис. тонн готової продукції, яку підприємство не має змоги реалізувати у зв'язку з неконкурентоспроможною вартістю продукції порівняно з більш дешевою продукцією російського та білоруського виробництва.

Повна зупинка українських підприємств-виробників фосфоромісних комплексних мінеральних добрив призведе до 100% залежності вітчизняного сільгospтоваровиробника від імпортованої продукції, що безпосередньо вплине на продовольчу безпеку України.

Вітчизняні хіміки сподіваються знайти порозуміння і підтримку відповідних органів державної влади у вирішенні проблемних питань, які негативно впливають на хімічну галузь промисловості, зокрема і у вирішенні питання щодо користування підприємствами хімічної галузі промисловості послугами Укрзалізниці без додаткових витрат на послуги посередників.

Олександр Рудаков, керівник Інвестиційної вагонної компанії

Погіршення ситуації з вантажними залізничними перевезеннями обумовлено трендами тривалої дії – зростанням дефіциту рухомого складу (старіння та виведення з експлуатації вагонів Укрзалізниці при невідповідних темпах придбання нового рухомого складу), зниженням робочого парку вагонів. За даними Укрзалізниці, знос інвентарного парку становить 86%, знос піввагонів – 88%. Протягом 2012 року планується вивести з експлуатації до 12 тис. піввагонів, до 2015 року 94% піввагонів потребують капітально-відновного ремонту або підлягають списанню. Потреби українських залізниць в інвестиціях на період до 2020 року складають більше 200 млрд. грн. Фінансовий стан галузі дозволяє задовільнити потреби у капітальних інвестиціях за рахунок власних коштів на 19,4%, з урахуванням зачучених ресурсів – на 49,2%.

Але в 2012 р. виники й нові обставини. Негативні тенденції посилилися внаслідок непрозорого реформування галузі. Через зміну системи управління експлуатації вагонів з 1 січня 2012 року 58 тис. вагонів було передано на баланс дочірніх компаній ДП «Укрспецвагон» і ДП «Дарницький вагоноремонтний

завод». Тоді ж було створено ДП «Український транспортно-логістичний центр» для управління рухомим складом, з яким працюють шість приватних підприємств-експедиторів. Саме вони погоджують плани перевезень відповідною залізницею і укладають договори з вантажовідправниками. Новації вводилися під приводом необхідності зміни статусу українських вагонів з інвентарного на власний. За відгуками користувачів послуг Укрзалізниці, плата за користування вагонами в порівнянні з 2010 р. збільшилась на 14,8 %. Крім того, з початку 2012 р. витрати на перевезення через такі процеси зросли – відбулося підвищення плати на 30% за рахунок використання коефіцієнта 1,3 до тарифу. Після опротестування металургійними підприємствами зазначеного коефіцієнта, з 1 лютого використовується коефіцієнт 1,11 при перевезенні на відстань до 300 км та 1,14 – для більших відстаней. При цьому не вирішена проблема дефіциту рухомого складу та його відновлення, що призвело до суттєвих проблем із доставкою вантажів, а також з додатковими витратами підприємств на попередню підготовку вагонів.

УСПП підтримує наміри запровадити маркування органічної продукції

Подання урядом до Верховної Ради України законопроекту «Про засади органічного виробництва» є дуже актуальним і правильним кроком. Даний напрям сільськогосподарського виробництва набув в Україні широкого масштабу і продовжує активно розвиватися, хоча законодавство пасе задніх:

На сьогодні в нашій країні налічується більше 140 сільгospпідприємств, які зайняti органічним господарюванням та сертифіковані у відповідності з міжнародними стандартами. Площа, що зайнята під органічним виробництвом, становить понад 270 тис. гектарів.

Створення таких господарств відбулося головним чином завдяки ентузіазму керівників та підтримці іноземних компаній та організацій. Проте, на думку УСПП, подальший ефективний розвиток органічного руху в Україні може відбуватися лише за умови створення на національному рівні чіткої й дієвої системи його підтримки та правового забезпечення.

Проаналізуємо детальніше даний проект закону. У ньому йдеться про визначення правових, економічних та соціальних основ ведення органічного виробництва сільськогосподарської продукції, вимог щодо її вирощування, перероблення, сертифікації, маркування, перевезення, зберігання та реалізації, а також охорону здоров'я населення та збереження довкілля.

Автори документу пропонують заборонити в органічному виробництві використання хімічно синтезованих речовин, консервантів, синтезованих барвників, гормонів, антибіотиків, ароматизаторів, стабілізаторів, підсилювачів смаку, генетично модифікованих організмів тощо. На нашу думку, це є основним і дуже правильним. Законопроектом також передбачається запровадження обов'язкової платної сертифікації для виробництва та продажу «органікі», маркування і обов'язкового використання державного логотипу з написом «органічний продукт», при цьому виробник паралельно може використовувати власний логотип.

Сертифікація органічного виробництва означає встановлення відповідності органічної продукції (сировини) вимогам до виробництва, переробки, зберігання та реалізації органічної продукції (сировини), встановленим нормативно-правовими актами у сфері органічного виробництва. У разі порушень орган сертифікації матиме право тимчасово призупинити дію сертифіката відповідності або анулювати його.

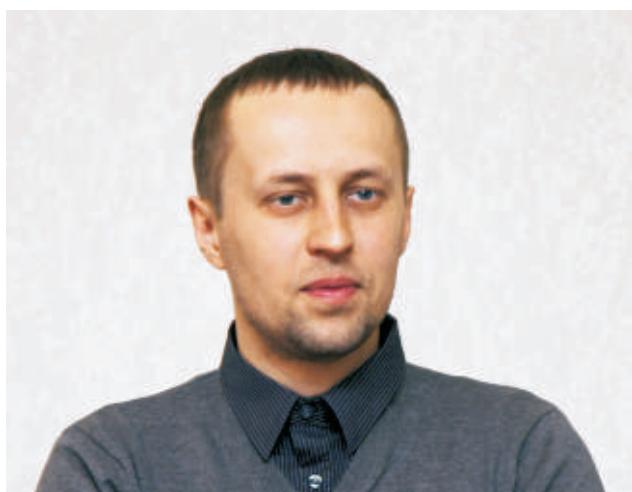
На думку УСПП, позитивним є запровадження обов'язкового маркування органічної продукції. Це заборонить нечесним виробникам наносити на упаковки своїх продуктів написи «органік», «біо» тощо.

Отже, УСПП підтримує розроблений Кабінетом Міністрів України проект Закону України «Про засади органічного виробництва» та вважає, що його ухвалення дозволить значно збільшити кількість виробників, обсягів виробництва конкурентоспроможної аграрної продукції, прискорить насичення внутрішнього ринку високоякісними продуктами харчування та створить передумови для прихильності громадян до здорового способу життя.

Підготовлено департаментом права УСПП

Рада підприємців при КМУ налаштована на подальшу лібералізацію податкового законодавства

Андрій Забловський, керівник Секретаріату Ради підприємців при КМУ

За минулий рік Радою підприємців при Кабінеті Міністрів України було проведено значну роботу, спрямовану на мінімізацію негативного впливу нового податкового законодавства на підприємницьку діяльність, покращення умов ведення бізнесу в нашій державі в цілому.

У 2011 р. на виконання постанови КМУ були створені регіональні ради підприємців. Понад 50 відсотків регіональних рад склали представники великого та середнього бізнесу, близько 30 відсотків – підприємці малого бізнесу, решта – очільники громадських організацій та об'єднань підприємців. Це забезпечило баланс інтересів різних суб'єктів господарювання та інститутів громадянського

суспільства в регіонах та дало змогу створити дієвий майданчик для налагодження конструктивного діалогу представників бізнесу з владою на місцях.

Виходячи з нових завдань, що постали перед підприємницьким середовищем України, Рада підприємців при КМУ в 2012 році визначила такі пріоритетні напрями:

- дерегуляція, спрощення умов ведення бізнесу;
- подальша лібералізація податкового законодавства;
- зменшення корупційного тиску на малий та середній бізнес;
- забезпечення адекватних фінансово-кредитних механізмів підприємництва.

Окрема увага буде приділятися активізації участі членів Ради у роботі різноманітних міжвідомчих робочих груп, комісій та налагодженню більш активної співпраці з іншими громадськими об'єднаннями та організаціями підприємців.

При цьому є ряд невідкладних заходів, які треба обов'язково здійснити. По-перше, потрібно запровадити до кінця 2012 року мораторій на фактичні та документальні перевірки суб'єктів підприємництва, які знаходяться на спрощеній системі оподаткування, обліку та звітності. По-друге, слід ввести переходний період (до 1 липня) для адаптації підприємців до законодавства про спрощену систему оподаткування.

Крім того, важливо внести зміни до Податкового Кодексу України щодо спрощення процедури реєстрації платника ПДВ; позбавити усі контролюючі органи права за їх власним рішенням призупиняти, припиняти роботу підприємств та передати це право виключно судам.

Необхідно домогтися внесення змін до Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» в частині спрощення порядку видачі документів дозвільного характеру з коротким строком дії (ветеринарні документи, карантинні сертифікати, сертифікати якості зерна та продуктів його переробки тощо), які необхідні під час перевезення сільськогосподарської продукції.

Не менш актуальним є нормативне врегулювання проблеми розміщення тимчасових споруд (ТС) для здійснення підприємницької діяльності, зокрема, в частині порядку укладення договорів особистого сервітуту для розміщення ТС на землях державної та комунальної власності.

Важливим моментом покращення українського бізнес-клімату є також забезпечення реалізації прийнятого ще у 2010 році Закону України «Про державно-приватне партнерство», який визначає організаційно-правові засади взаємодії державних партнерів з приватними партнерами та основні принципи державно-приватного партнерства на договірній основі. Даний закон, який носить рамковий характер, потребує подальшої імплементації шляхом прийняття низки відповідних підзаконних нормативно-правових актів, створення сприятливої інституційної бази.

Рада підприємців при КМУ у своїй практичній діяльності виходить з того, що покращення бізнес-клімату в Україні можливе лише завдяки проведенню систематичної та оперативної роботи з розробки нового та удосконалення чинного законодавства, а також упровадження дієвих механізмів та інструментів державно-приватного партнерства як запоруки успішного діалогу влади та бізнесу.

Ми – не музеяна, а затребувана та активна організація

У рамках співпраці між Українським союзом промисловців і підприємців та факультетом соціології Київського національного університету ім. Т. Шевченка 15 грудня 2011 р. було проведено опитування делегатів та гостей Всеукраїнського з'їзду УСПП. Частина матеріалу ми вже представили у «Віснику УСПП» (№1, стор. 48, «Хто ми є, про що думаємо...»). Нині пропонуємо наступну частину дослідження з коментарями.

Приємно, що наши колеги-соціологи засвідчили стабільність складу членів УСПП. Так, 19,3% вступили до УСПП в період з моменту заснування (з 1992 року) до 1996; 16,9% вступили в період з 1997 до 2001 року; 26,5% – з 2002 до 2006 років. Це свідчить про стабільність членства в УСПП ії «старожилів», їх активну позицію всередині організації: члени зі стажем не втратили зацікавленості та оптимізму, вони вважають за потрібне брати участь у найважливіших заходах і впливати на ухвалення рішень.

Дослідження виявило й особисті причини вступу до УСПП. Найбільшого значення для членів УСПП набував фактор **можливості безпосереднього впливу на розвиток українського підприємництва** («можливість долучитися до прийняття важливих рішень» - 56,1%; «можливість сприяти розвитку економіки України» - 42,3%).

Окрім того, значущим при вступі до УСПП є сподівання на можливість розвитку власного бізнесу («розширення кола корисних знайомств» - 43,1%; «отримання корисних навичок та вмінь для ведення підприємницької діяльності» - 17,9%; «можливість отримати підтримку власної підприємницької діяльності» - 17,9%). Зовсім неважливим, на думку респондентів, видається фактор можливості отримання додаткової особистісної користі з членства в УСПП («можливість допомогти рідним та друзям» - 0,8%).

Цікаво, що така причина приєднання до УСПП, як «отримання додаткових можливостей для ведення бізнесу», є більш актуальною для тих, хто проживає та працює поза Києвом (представляють різні регіони України, окрім столиці), порівняно з киянами: серед тих, хто обрав даний варіант відповіді, майже 66% працюють та проживають не в Києві.

На наш погляд, це дуже позитивні факти, які свідчать про ставлення членів до своєї організації як сучасної, живої та такої, що активно діє та розвивається, надаючи діловому загалу багато нових можливостей, знаходячи нові шляхи бути корисною та необхідною. Захоплення традиціями, корпоративним духом, притаманним директорському корпусу, – все це викликає повагу, але зараз воно є центром УСПП не в значному обсязі. Ми – не музеяна, а цілком активна, затребувана і ще досить молода організація.

Наше дослідження надало можливість оцінити зацікавленість членів УСПП до заходів, що проводяться Союзом. **Найчастіше промисловцям і підприємцям за останні два роки доводилось брати участь у конференціях – 58,3%, круглих столах – 55,8%, бізнес-форумах – 43,3% та семінарах – 40%**. Дещо рідше – участь в підготовці законопроектів (26,7%). Зовсім рідко респонденти брали участь у закордонних візитах у складі бізнес-делегацій (10%) та благодійних акціях (7,5%).

Що стосується переваг ділової спільноти, можна зробити висновок, що найбільш цікавими для членів УСПП є: участь у бізнес-форумах – 58,4%, круглих столах – 46,4%, семінарах – 40% та підготовці

законопроектів – 37,6%. З приводу заходів, які пропонує своїм членам УСПП, зрозуміло одне: непогано, коли їх багато і вони різноманітні. Але обов'язковою вимогою промисловців є змістовність та наближеність до конкретного результату.

Дослідження мало наміри оцінити ефективність комунікацій між промисловцями та їх союзом. Матеріали показали, що всі наявні джерела – Інтернет-сторінка УСПП, особисті дзвінки представників УСПП, розсилка на електронну пошту, листи, «Вісник УСПП», інформація від колег – мають популярність та носять активне інформаційне навантаження (середнє значення різних джерел коливається від 2,16 до 2,47). Однак найбільш вагомим інформативним джерелом для учасників з'їзду є Інтернет-сторінка УСПП – 2,47. Це пояснюється зручністю та доступністю даного способу отримання інформації. Крім того, очевидним є сигнал – інтернет-сторінка потребує подальшого розвитку та вдосконалення.

Для формування подальших планів розвитку організації важливо розуміти, для чого промисловці і підприємці стають членами союзу. Особливу значущість активісти приділяють **можливостям обміну інформаційним ресурсом**, як з позиції його отримання – 58,9%, так і з позиції постачання інформації про власну діяльність – 40,3%.

Пошук нових партнерів видається значуючою причиною для 34,9% учасників. **Шанси розширення ринків збуту для власного підприємства** стали вагомим мотивом для 23,3%.

Перспективи залучення економічних ресурсів визначили в якості значущих 15,5% опитаних («можливість залучення інвесторів») та 10,1% («можливість залучення додаткових економічних ресурсів»).

Представники УСПП мали можливість оцінити задоволеність роботою союзу, охарактеризувати власний досвід співпраці з центральним офісом та регіональними представництвами. Загалом, можна зробити висновок, що **промисловці приближно у половині випадків зверталися до УСПП і були задоволені отриманою допомогою**, а у половині випадків взагалі не зверталися за допомогою. Однак можна побачити, що члени УСПП частіше звертаються саме до центрального офісу (при цьому отримують допомогу – 52% та звертаються безрезультатно 10,9% опитаних). Щодо регіональних відділень, то розподіл відсотків виглядає так: 46,2% отримують допомогу та 7% звертаються безрезультатно. Висновок один: робота регіональних відділень потребує вдосконалення, особливу увагу слід приділити координації зусиль центрального офісу та регіональних представництв.

Осіб, які не мали досвіду звернення до УСПП, виявилось лише 38. З характеру відповідей видно, що загалом відсутність звернень до УСПП не пов'язано з негативною оцінкою діяльності організації (лише 7 осіб дали відповідь «не вірю, що УСПП зможе позитивно посприяти вирішенню моїх проблем»).

З приводу готовності промисловців і підприємців вирішувати проблеми власного підприємства чи організації за допомогою УСПП майже 40% зазначили, що обов'язково звернуться за необхідності, а 26,7% відповіли, що скоріше за все звернуться. Лише 6,9% опитаних на поставлене запитання відповіли негативно: «скоріше, ні» (6%) та «ні» (0,9%). Це, загалом, свідчить про в цілому позитивне сприйняття УСПП його членами як організації, що має повноваження та можливість сприяти вирішенню проблем ведення бізнесу.

Учасники опитування мали можливість оцінити власну задоволеність роботою УСПП. У відповідності до отриманих середніх оцінок можна говорити, що **найбільш вдало УСПП сприяє формуванню позитивного сприйняття підприємництва у суспільстві**. Представницька функція в органах державної влади та позиціонування УСПП в цілому як лідера серед громадських організацій із захисту прав та інтересів підприємців також здобули позитивних оцінок.

Найменшу задоволеність роботою УСПП респонденти висловлюють стосовно допомоги з розширення ринків та лобіювання комерційних проектів.

Задоволеність роботою УСПП (за шкалою від 1 до 5,

де 1 означає – зовсім не задоволений,
5 – повністю задоволений, 0 – важко відповісти)

формування позитивного сприйняття підприємництва суспільством	3,71
реалізація представницької функції промисловців і підприємців в органах державної влади	3,65
позиціонування як лідера серед громадських організацій із захисту прав та інтересів підприємців	3,64
розробка та впровадження актуальних нормативно-правових засад підприємництва	3,53
сприяння розширенню міжнародних зв'язків	3,48
надання консультацій з економічних та правових питань	3,36
поширення ідей соціальної відповідальності	3,22
сприяння пошуку нових партнерів	3,12
захист підприємців у питаннях бюрократичних перешкод, недобросовісної конкуренції та рейдерства	3,10
підтримка впровадження інновацій	3,08
підвищення інвестиційної привабливості України	3,03
допомога з розширення ринків	2,94
лобіювання комерційних проектів	2,61

Дуже важливою для нас є відповідь на запитання, на що перш за все має бути спрямована діяльність УСПП.

Захист інтересів промисловців та підприємців у взаємодіях з органами влади різних рівнів, на думку опитаних, є першочерговим завданням діяльності УСПП – 82,2%. Ще одним із основних векторів діяльності є **відстоювання інтересів національного виробника у міжнародних економічних взаємодіях – 52,7%**.

Приблизно однакову кількість прихильників здобули такі першочергові завдання, як сприяння зростанню інвестицій в економіку – 37,2% та створення позитивного іміджу вітчизняного виробника, підприємця в громадській думці – 36,4% опитаних. Участь в експертізі законодавчих ініціатив та державних, регіональних програм в якості першочергових завдань діяльності вбачають 33,3 % респондентів.

Найменшу кількість підтримки здобули позиції щодо сприяння розв'язанню конфліктів як у стосунках роботодавців з найманими працівниками 6,2%, так і між підприємцями (підприємствами) – 4,7%. Налагодження регулярних стосунків з громадськими організаціями та рухами є вагомим напрямком діяльності для 5,4% опитаних.

Отже, такими були результати дослідження соціологів. По-перше, надихає той факт, що Український союз промисловців і підприємців сприймають як близьку, доступну та дієву структуру, буквально – рідну організацію. До неї готові звертатися, приїжджати для участі в заходах. Її виділяють серед числа інших громадських підприємницьких структур. По-друге, їй довіряють найважливіші завдання – налагодження діалогу з владою, участь у формуванні зовнішньоекономічних відносин. По-третє, навіть у критичних зауваженнях домінує бажання персонально долучитися до виправлення недоліків, покращення результатів роботи. Будемо вважати, що нині завданням центрального офісу та регіональних відділень є перетворення соціологічної інформації про настрої та переваги членів союзу на ефективні плани і програми, які стануть основою нашого впевненого руху вперед.

Висловлюємо подяку декану факультету соціології Київського національного університету ім. Т. Шевченка Андрію Горбачику, який підготував та провів вказане дослідження.

Основні економічні ризики очима молоді

Якось, виступаючи перед афінянами, давньогрецький філософ Сократ прирівняв яблуко, яке приніс із собою, з недосконалим суспільством. Розбивши його об землю, він зігнувся, підняв кілька зернин та промовив: «Оці зерната – це наші діти, майбутнє нашого суспільства. З них проростуть майбутні покоління, які зможуть змінити світ на краще».

Справді, на молодь завжди покладалися і покладаються великі надії. Теперішні молоді люди вирізняються не лише винятковою ерудованістю,

інтелектом та наполегливістю. У них нове, світоглядно-філософське бачення розвитку подій в Україні. Вони прагнуть бачити свою Батьківщину як економічно-розвинутого світового лідера і готові докласти до цього максимум зусиль.

Використовуючи партнерські відносини з Київським національним університетом ім. Т. Шевченка, «Вісник УСПП» поцікавився думкою студентів III-го курсу економічного факультету про те, які перешкоди сьогодні вони бачать на шляху розвитку української економіки, держави й суспільства. За сприяння в підготовці цієї добрики висловлююмо відчіність завідувачу кафедри теоретичної та прикладної економіки економічного факультету КНУ ім. Т. Шевченка Галині Філюк.

Микола Линник

Перш за все, хочу звернути увагу на питання економічної безпеки України. Загальний зовнішній борг України станом на 1 січня поточного року складав \$ 126,24 млрд., що в перерахунку на кожного громадянина країни виходить близько 22 тисяч гривень. Враховуючи, що ми вже мали певні проблеми у перемовинах зі світовими валютними організаціями, що попереду – політична нестабільність через парламентські вибори восени, питання щодо реструктуризації боргу може і не бути вирішено. Це може викликати значні бюджетні проблеми та необхідність запровадження заходів суворої економії.

УСПП заручився підтримкою Національного інституту стратегічних досліджень

УСПП продовжує вибудовувати комунікаційну інфраструктуру з інститутами громадянського суспільства, які впливають на формування соціально-економічної політики України. В лютому цього року підписана Угода про співпрацю з Національним інститутом стратегічних досліджень, що діє при Президентові України.

УСПП та НІСД, у рамках договірних відносин, вивчатимуть проблеми та перспективи зміцнення національної безпеки у економічному, енергетичному, продовольчому, транспортному напрямках, розвитку оборонно-промислового комплексу і підвищення обороноздатності держави. Спільна робота вестиметься і у напрямку вдосконалення інноваційної політики, ефективного прискорення інтеграційних процесів, становлення громадянського суспільства. УСПП та НІСД також розроблятимуть відповідні пропозиції для органів влади, проводитимуть наукову експертізу проектів законодавчих та інших нормативно-правових актів, сприятимуть у підготовці та підвищенні кваліфікації фахівців та наукових кадрів тощо.

«Спираючись на аналітичні можливості НІСД та практичні можливості УСПП, ми маємо всі інтелектуальній кадрові ресурси для того, щоб пропонувати альтернативні варіанти вирішення тих чи інших структурних проблем, напрацьовувати рекомендації для владних структур тощо», - вважає президент УСПП Анатолій Кінах.

Ще одним важливим аспектом є енергетична безпека. Всі ми пам'ятаємо, які «передноворічні очікування» були притаманні нашому суспільству під час газових переговорів. Невідомо, чого можна очікувати цьогоріч. Також заслуговує уваги світова тенденція збільшення цін на нафтопродукти. На деяких заправках станціях Європейського союзу літр високооктанового палива коштує вже більше двох євро, така ціна навряд чи зможе бути «підйомною» для України.

Викликають тривогу екологічні та техногенні фактори. Більшість систем побутового обслуговування громадян безнадійно застарілі та зносились, а це може привести до серйозних проблем. Не слід забувати і про недбалство певних підприємців. Існує інформація про зливи радіоактивних відходів до приток Дніпра, в разі її підтвердження на Україну може чекати екологічна катастрофа небачених раніше масштабів.

Усі вищеперераховані аспекти, на жаль, можна визначити як хронічні для нашої країни. Найвизначнішою ж подією цього року слід визнати чемпіонат Європи з футболу. Україна багато років готувалась до того, щоб стати гідним господарем континентального форуму, велось безліч розмов щодо наслідків цього

заходу. Питання виникали як із приводу економічних, так і геополітических ефектів. Чи доречним був такий обсяг інвестицій в інфраструктуру? Чи будуть працювати вкладені кошти надалі? Яким чином презентує себе Україна нашим гостям: як доброзичлива нація та гідний партнер чи як корумповані держава? Достойне проведення турніру додасть бонусів українцям в очах світової спільноти, натомість певні прорахунки можуть відкинути наші сподівання на співпрацю та більш тисну інтеграцію у світову економіку.

Марина Кириченко

З появою людського суспільства його розвиток супроводжувався майновою та соціальною нерівністю. На мою думку, ризик зростання розривів у доходах буде найбільш імовірним у 2012 році. Майнова нерівність є особливо актуальним для України, оскільки до 2012 року її не вдалося сформувати середній клас як основний прошарок суспільства. Україна проголосила намір щодо створення соціальної держави, а основою такої, як свідчить досвід розвинених європейських країн, є середній клас.

Сьогодні колишній середній прошарок в Україні, який за освітнім, кваліфікаційним та культурним рівнем відповідає визначеню середнього класу, не може бути до нього віднесений. Відбувся розрив між самоідентифікацією та реальним статусом середнього класу, який за доходами та рівнем споживання відноситься сьогодні до бідної частини населення. Освіта і кваліфікація не гарантують високого доходу, зарплата у представників однієї професії в ринковому і державному секторах економіки на порядок відрізняється. Дохід не гарантує статус, оскільки левова частина високих доходів є тіньовими. Навіть сама наявність зайнятості населення, яке раніше відносилося до середнього класу, як правило, не забезпечує нормального рівня доходу, а у багатьох випадках не відповідає ні освіті, ні кваліфікації, ні інтересам працюючого і є проявом відсутності можливостей для самореалізації.

Прошарок середнього класу разом із членами сімей становить 10-15% населення України. Для порівняння: у розвинутих країнах він становить 50-70% населення. Не слід забувати, що абсолютні показники доходів середнього класу в Україні і в розвинутих країнах є неспівставними.

У розвинутих країнах основну частину населення складає середній клас, який має високий рівень життя, а диференціація доходів 20% найбільш багатих і 20% найбільш бідних не перевищує 10 разів. Ще донедавна в Україні розрив у доходах 10% найбагатших та 10% найбідніших верств населення становив понад 13 разів, скоротившись за останні роки до 18%.

Наслідком економічної кризи стало суттєве зменшення чисельності середнього класу і, як результат, – посилення різниці у доходах населення, що є загальносвітовою тенденцією. На сьогодні в Україні 10% населення концентрує 40% доходів.

У 2012 році значного росту доходів та витрат населенню не дочекатися: будь-яке підвищення показників буде відповідати росту ВВП. Для досягнення та підтримки рівності доходів населення уряд України доведеться здійснити великі соціальні видатки.

Хоча держава не може ліквідувати ризик розриву у доходах, але може регулювати його шляхом інституційних перетворень у напрямі формування економічних, правових, організаційних механізмів розвитку соціальної сфери як цілісної системи розвитку суспільства.

Тарас Винничук

Проведення Євро-2012 в Україні принесе не тільки переваги, а й безліч труднощів. Оскільки економіка України у світовому просторі є досить відкритою, будь-які негативні тенденції на зовнішніх ринках можуть швидко на неї вплинути. Йдеться, зокрема, про прогнозоване в подальшому зростання боргових криз в державах Єврозони, що частково вплинуло на відмову МВФ щодо надання кредитів для України, імовірність подорожчання тарифів на природний газ тощо.

Очевидно, що Євро-2012 дозволить збільшити потік іноземних туристів в Україну в майбутньому. З іншого боку, природно чекати нових корупційних схем, контрабанди, що може негативно вплинути на державу з і так високим рівнем тінізації економіки. Окрімим фактором ризику можна вважати ліберальну візову політику Польщі стосовно українців, яка може привести до відтоку кваліфікованого персоналу за кордон.

Цікаву аналогію щодо імовірності макроекономічних фінансових ризиків в Україні можна провести у порівнянні з Грецією, в якої, у зв'язку з проведеним літньої Олімпіади 2004 року, значна частина запозичених коштів була спрямована урядом на фінансування розвитку будівництва та інфраструктури. Оскільки більша частина коштів, які обертались в межах країни впродовж двох наступних років, створили споторнений ефект економічного росту, в майбутньому це привело до значного зростання державного боргу країни і, як наслідок, до важкої фінансово-економічної кризи. Усі порівняння кульгають, і Україна зовсім не має повторювати досвід Греції, але пам'ятати про таке варто. Особливо в контексті збільшення з початку 2009 року державного боргу у валютному вираженні на 35,2 %, або на 8,663 млрд. дол.

Значного економічного тиску може зазнати сектор малого підприємництва. Це зворотній бік ситуації, коли держава зосереджена на підтримці таких підприємств-гігантів, як «Укрзалізниця», коли існує високий рівень монополізму окремих ринків. Усе це може привести до зменшення кількості рентабельних підприємств, скорочення обсягів їх діяльності.

Таким чином, 2012 рік для України обіцяє бути надзвичайно відповідальним, що повинно спонукати уряд до здійснення виважених кроків у напрямку регулювання економіки.

Назар Мозговий

Соціальна нерівність, кіберзлочинність, нестача прісної води – ось деякі з головних ризиків найближчого десятиліття. Про це йдеться в традиційній доповіді Global Risks Report, що передує Всесвітньому економічному форуму (ВЕФ) в швейцарському Давосі, який відбудеться в січні 2012 року. Експерти Давосу виділили п'ять небезпечек, вірогідність настання яких максимальна, а саме: серйозні диспропорції в доходах населення; хронічний бюджетний дефіцит країн світу; зростаючі викиди парникових газів; активізація кіберзлочинності; брак прісної води.

Аналізуючи висновки експертів, можна сказати, що в Україні також присутні серйозні ризики. Але важливо також проаналізувати не тільки внутрішні, а й зовнішні ризики, спровоковані процесами в світі. Серед них - кінець «епохи 9/11» (теракт в США – Ред.), коли ринками правила економіка, а geopolітикою - національна безпека. Тепер, після фінансової кризи 2008 року, знищення Усами бен Ладена і виведення американських військ з Іраку, політики по всьому світу будуть турбуватися, насамперед, про кризу Єврозони, темпи одужання США і вплив Китаю на світову економіку, а ринкові гравці, в свою чергу, будуть хвилюватися, насамперед, про політичні рішення. У списку ризиків також значиться нарощання нестабільністі в Північній Африці і на Близькому Сході, невизначеність в Північній Кореї, безлади в Пакистані після майбутнього виведення американських військовослужбовців із сусіднього Афганістану, загострення обстановки у Венесуелі в разі неучасті Уго Чавеса у виборах в жовтні через хворобу.

Це поглиблює загрозу, що світова економіка буде занурюватися в кризу, що призведе до зниження попиту на енергоносії і зниження цін на нафту, які сьогодні значно завищені. Однак, це може мати позитивний вплив на енергозалежну Україну, сприяти зростанню ділової активності та виробничого потенціалу.

Ймовірно, на внутрішню ситуацію впливатимуть зміни в органах влади, кадрові оновлення, посилення податкового режиму, укрупнення лобістських груп, посилення боротьби з корупцією. Не дивно, коли такі причини зроблять неактуальною будь-яку підприємницьку ініціативу. Зміни економічного устрою держави, з одного боку, є позитивною ознакою формування базису сучасної прозорої ринкової економіки з новим дисциплінованим та відповідальним підприємницьким сектором, але, з іншого, стимулють активність існуючих підприємницьких структур, які звикли працювати в просторі, наближенню до тіні.

Наступний важливий ризик – це глобальне уповільнення світової економіки і перехід її до нової моделі зростання. У цьому процесі буде відбудуватися зміна правил всередині Євросоюзу, зміна політики Європейського центробанку, зміна ринків сировини найбільших торгових партнерів України. Перехід може зайняти близько 5 років, а головний ризик для України: чи знайде країна з експортоорієнтованою сировиною економікою місце в новому світовому інтелектуальному секторі...

Без якісно підготовлених кадрів бізнес не буде процвітати

Литовська компанія «Gridin's Group», яка нещодавно стала партнером УСПП, є знаюю на теренах пострадянського простору. Підприємство вже понад десять років працює у сфері промислового альпінізму, активно розширюючи географію своєї діяльності у країнах Європи, Азії, США та Африки.

Крім висотних робіт, компанія займається суднобудуванням і судноремонтом, проводить навчальні семінари для промислових альпіністів. «Gridin's Group» без державної підтримки сприяє підвищенню кваліфікації людей (така норма визначена законодавством Литовської Республіки і є аналогом неформального професійного навчання працівників, що діє на території України), зменшенню імміграції молоді.

У минулому році «Gridin's Group» відкрила своє представництво в Україні. «Вісник УСПП» поцікавився у керівника компанії **Олександра Грідіна** думкою про перспективи співпраці з нашою країною.

- Пане Олександре, які надії покладаєте на співпрацю з Україною?

- Компанія «Gridin's Group» охоплює такі напрями, як суднобудування, неруйнівний контроль, промисловий альпінізм, охорону праці і пов'язані з нею навчальні центри. Географічно ми присутні у вісімнадцяти країнах світу.

Компанія працює на багатьох верфях Європи, а також на декількох нафтопереробних підприємствах арабських країн. Нашими довгостроковими й постійними партнерами є понад сорок світових компаній.

Крім того, у Клайпеді функціонує Міжнародний навчальний центр, який допомагає обрати нову професію, підвищити кваліфікацію, ознайомитись зі світовими і європейськими новинками у сфері безпеки.

Як для бізнесмена, питання трудових ресурсів для мене є основним. Без якісно підготовленого працівника не може бути процвітаючого бізнесу. Я давно відмовився від персоналу, підготовленого «будь-ким». Я думаю, що і в Литві, і в Україні ще має місце «продаж посвідчень» з навчання персоналу. І ніхто з них, хто надає подібні «послуги», не розуміє, яку шкоду чинить такий підхід для бізнесу і для самих працівників. Саме це спонукало мене створити таку потужну систему підготовки персоналу. Спробую допомогти в цьому і Україні.

- Над чим зараз працює представництво «Gridin's Group» в Україні?

- Поки що наше українське представництво вивчає ринок. Враховуючи те, що Україна незабаром приєднється до Європейського союзу, ми ставимо собі за ціль підготувати на основі європейських стандартів якомога більше українських спеціалістів профільної кваліфікації.

У лютому цього року група українських спеціалістів мобільного рятувального загону Міністерства надзвичайних ситуацій України пройшла навчання у нашому Міжнародному навчальному центрі. Українські спеціалісти ознайомилися із європейськими вимогами виконання робіт на висоті, в тому числі рятувальних операцій, з методикою використання сертифікованого обладнання тощо.

Ми почали розробку нового стандарту, прийнятного з точки зору ціноутворення для ринків СНД. Стандарт включає в себе всі норми безпечної виконання робіт на висоті, що діють на території Європи, а наши супервайзери ще й доповнюють його своїм практичним досвідом. Після закінчення розробки ми зможемо запропонувати якісно нові технології виконання робіт. Сподіваємося, що для українського ринку це буде актуально. У планах – дуже багато проектів. Але все поступово, в міру освоєння українського ринку.

- Нещодавно компанія «Gridin's Group» отримала перемогу у номінації «Інтеграція молоді в ринок праці» міжнародного конкурсу, організованого Клайпедською біржею праці. Що це означає для компанії, яка активно сповідує принципи соціальної відповідальності?

- Дані нагорода – це, насамперед, добре ім'я компанії, наш імідж. Нагорода не дає ніяких пільг, вона говорить про якість роботи, про нашу участу в вирішенні нагальних проблем суспільства. Крім професійної сторони, нагорода містить, безперечно, і моральну складову.

У дану номінацію потрапили роботодавці, чия діяльність сприяла активному розширенню зайнятості в містах і районах Литовської Республіки й України, в яких домінує безробіття, працевлаштуванню людей з обмеженими можливостями й тих, хто щойно вийшов на волю.

До слова, Gridin's Group у 2011 році працевлаштувала понад 20 молодих людей віком до 29 років, які не мали професійної кваліфікації, при цьому не використовуючи жодної державної субсидії.

Розмову вела Яна Житинська

Головне – вірити у власні можливості

Молодий херсонський підприємець Олександр Задерей належить до тих людей, які ніколи не нарікають на свою долю, а покладаються лише самі на себе. У доволі юному віці він зумів відкрити власну справу та зі своїми університетськими товаришами створити громадську природоохоронну організацію «Екосоюз», яка опікується питаннями екологічного розвитку Херсонської області. У багатьох магазинах рідного міста Олександр встановив так звану «екологічну політику», на якій торгають виключно здоровими продуктами харчування. У житті бізнесмен теж вживає лише екологічно чисті продукти, веде здоровий спосіб життя та з оптимізмом дивиться у майбутнє України.

Надзвичайна ініціативність і наполегливість Олександра Задеря гідно відзначено УСПП. Він став переможцем у номінації «Бізнес-початок» всеукраїнського конкурсу «Молодий підприємець року-2011», який щорічно за підтримки Союзу організовує Рада молодих підприємців. Своїми успіхами Олександр радо поділився з «Вісником УСПП».

- Олександре, як і коли виникла ідея розпочати власний бізнес? З чого і коли починали?

- Коли я навчався в Херсонському державному університеті, мріяв працювати в органах виконавчої влади, бути державним службовцем. Але поправивши після закінчення три місяці, зрозумів – це не мій шлях, для мене важливо робити конкретні речі і бачити у кінці певний результат.

З'явилось рішуче бажання розпочати власну справу. Написав бізнес-план про створення крамниці, яка торгуватиме натуральними та органічними продуктами харчування. Але під час реалізації даного проекту трохи змінив ідею – виготовив брендовану палатку з продажу випічки та хліба з цільнозернового борошна. Кошти, вкладені у проект, повернулися протягом місяця. Восени минулого року відкрив у Херсонському національному технічному університеті ще одну таку крамничку.

Є в мене і другий напрямок діяльності – більш широкий та перспективний. Це дистрибуція через так звані «екологічні політи», які відкриті в багатьох магазинах Херсону, натуральних, без консервантів, ароматизаторів та інших шкідливих домішок, – екологічно чистих продуктів харчування.

- Це доволі специфічний вид бізнесу... Яким чином завойовуєте ринок та привертаєте увагу споживача?

- Діяльність не з легких. Адже у нашому місті не кожному по кишені купувати натуральні продукти. Але, виходячи з того, що європейська мода доходить до

України дуже швидко, цей напрямок має непогану перспективу. Щомісяця в Україні з'являються нові виробники такої продукції, щодня – крамниці. Хай воно і важко, але ми зайняли свою стабільну нішу у бізнесі, і коли прийдуть конкуренти, ми будемо міцніші і досвідченіші...

Крім того, всі говорять про соціально-економічну політику, а про екологічний розвиток – ні слова. Впевнений, у сучасній державі мають розвиватися три пріоритети: соціологічний, екологічний та економічний. Бо екологія – це життя, від якого, в принципі, залежить все в нашій країні: яким ми дихаємо повітрям, яку воду п'ємо, чим харчуємося. І мені дуже важливо, що тенденція споживання натуральних продуктів в Україні зростає. До того ж цей бізнес є соціально корисним, а для мене як еколога за освітою це надзвичайно важливо.

- Чи важко вести бізнес у сьогоднішніх складних економічних умовах? І хто вам допомагає долати труднощі?

- Бізнес в Україні вести справді нелегко. На заваді стоять низька купівельна спроможність громадян, відсутність законодавчої бази про розвиток органічного виробництва в Україні. Держава не сприяє тому, щоб на полицях крамниць з'являлися корисні продукти без шкідливих домішок. До того ж відсутнє кредитування малого підприємництва, немає податкових канікул на етапі становлення. Держава зовсім не допомагає тому, щоб молоді люди ставали самодостатніми, створювали робочі місця, генерували ідеї та розвивали свій власний бізнес. У інших країнах і кредити дають з низькими відсотковими ставками, і від податків звільняють... а у нас все з точністю до навпаки.

Але труднощі загартовують. Мені, підприємцю-початківцю, не вистачає коштів для повної реалізації бізнес-проектів. Зараз багато хто з підприємців взагалі згортає свою діяльність. Але іншого шляху в мене немає... Покладаюсь тільки на власні сили та ентузіазм. Думаю про те, що людській природі властиво дбати про здоровий спосіб життя, значить, перспектива є.

- Можете поділитися планами на майбутнє?

- Наразі працюю над проектом, який передбачає виробництво біопакетів, таких, що розпадаються за 2-3 роки, не забруднюючи навколошного середовища. З 2013 року політиленові пакети мають взагалі заборонити, якщо депутати підтримають відповідний законопроект, тому тема – актуальна. Зараз, заручившись підтримкою Херсонської торгівельно-промислової палати, обласного управління екології, веду переговори із заводом, який візьметься за їх виготовлення. Також сподіваюся на допомогу УСПП.

Розмовляла Інна Капустянська

Земельне псевдореформування

Богдан Андрющенко, незалежний аграрний експерт

Серед тих реформ, що котяться Україною, можливо, найрезонанснішою і найнебезпечнішою з точки зору перспектив для вітчизняного аграрного комплексу є проголошена земельна реформа і її невід'ємна складова – впровадження ринку земель. Завдяки опору громадських організацій, просто небайдужих громадян вдалося принаймні на 2012 рік зупинити цей процес. Проте, зрозуміло, що він буде обов'язково відновленим.

Якщо прирати міфи й недоречності, якими густо зображені присвячені земельним питанням заяви та статті, то лишається всього кілька очікуваних здобутків: можливість вільної купівлі-продажу землі, додаткове надходження коштів у сільське господарство, збільшення виробництва продукції рослинництва та вирішення фінансових питань сільських територій.

У чому ж небезпека? За Конституцією України земля – народне багатство і належить всьому народові України. Натомість, «земельними реформаторами» передбачено продаж земель іноземцям. Більше того, іноземні особи матимуть право успадковувати українські землі!

Також, всупереч ст. 14 Конституції України, «реформою» заплановано позбавити права власності на землю юридичних осіб, тобто сільгospідприємства та фермерські господарства. І, наприклад, фермер змушений буде як фізична особа викуповувати земельну ділянку, яку по закону отримував у довічне користування. За існуючих умов, більшість фермерських господарств не матимуть можливості викупити свої ж земельні надли!

Громадяні ніби матимуть право за власною ініціативою вільно продавати і купувати земельні ділянки. Але ні процедури, ні попередження зловживань чи шахрайства, ні захисту інтересів того, хто обробляє цю земельну ділянку і вкладав у неї, не пропонується.

Насаджується думка, що за рахунок упровадження ринку земель (читай – продажу) можна отримати 300-400 млрд. грн. Сума чимала, але звідки вона може взятися і як такий обсяг коштів вплине на економіку? Тут криється численні ризики.

Отже, ризики фінансові. Орендар обов'язково захоче придбати землю, яку обробляє. Це основний засіб виробництва. Проте фінансові можливості, у тому числі й завдяки збиткам через недолуге державне адміністрування, сьогодні обмежені. Весь валовий продукт сільського господарства України складає 118-120 млрд. грн. Віднімаємо виробничі витрати, повернення запозичень, оплату праці, платежі до бюджетів усіх рівнів, і за рік ті, хто обробляє землю, зможуть «зарити» в неї додатково близько 25-30 млрд. грн.

На цю суму зросте собівартість продукції, а конкурентоздатність – знизиться.

З іншого боку, отримані далеко не заможними людьми, не підкріплени реальним продуктом, ці кошти більшою мірою надійдуть на споживчий ринок, що прискорить інфляцію.

Далі, ризики виробничі. «Зариті» в землю кошти обмежать виробничі можливості підприємств та обумовлять суттєві зміни в структурі посівів. Виробники намагатимуться повернути кошти якнайшвидше і сяти більш рентабельні культури.

Одночасно, виділення земельних ділянок в натурі, прокладання польових доріг, встановлення меж – все це не піде на користь виробництву. Навпаки, ускладниться використання на одному полі широкозахватної техніки, внесення добрив, засобів захисту тощо.

Придані з метою наступного перепродажу землі навряд чи будуть оброблятися. А оскільки обмеження на перепродажу діє на 5 років, то, наймовірніше, землі на цей термін перейдуть у «парі». Знизиться також ефективність використання земельних ділянок, придбаних особами без досвіду, спеціалістів, техніки тощо.

Іншим негативом аспектом є штучне обмеження в 10% площ земель, що орендується в районі. Виробництво, наприклад, цукру чи молока за таких умов значно ускладниться. Юридична особа для забезпечення сировинної зони змушені буде створювати декілька незалежних суб'єктів.

Беззаперечно, проблеми виникнуть у власників паяв, які не зможуть здати їх в оренду тому, хто вже «вичерпав ліміт». У той же час він може бути єдиним, хто суміліно розраховується.

Отже, ризики суспільно-політичні. Українці завжди конфліктували за межу. Відсутність повноцінного земельного кадастру, неузгодженість взаємодії між підрозділами земельного агентства та державної реєстраційної служби, брак фахівців на місцях – це реалії. Конфлікти через виділення ділянок в натурі, у тому числі із незавершеним виробництвом, спроби рейдерства будуть обов'язково. При цьому за «реформою» місцева влада не має повноважень вирішувати такі конфлікти. Шлях один – до суду. Суди отримають масу позовів, які не встигатимуть розглядати.

Новацією «реформи» є додатковий податок в 1% від нормативної грошової оцінки з усіх орендарів та власників земель, що не надані в оренду, на користь центрального бюджету.

Це суперечить законодавству та здоровому глупду. Сьогодні 100 % орендної плати за землі запасу і резерву надходять до місцевого бюджету. Не треба забирати право розпоряджатися землями у територій, створюючи в Києві «земельні банки», а, навпаки, слід врегулювати розпорядження землями на користь місцевих громад. Якби сільрада мала 1,5-2 тисячі га земель, вона б тільки на оренді заробляла близько мільйона гривень на рік.

Таким чином очікувані здобутки від «реформи» є надзвичайно ризикованими і значною мірою лише уявними. Скоріше за все вона обернеться суцільними конфліктами, падінням виробництва, втратою ринків і гіперінфляцією.

Реформувати земельні відносини треба інакше: торгувати не землями, а правом їх використання. Треба удосконалити орендні відносини, захистити права добросовісного орендаря та передбачити використання права власності та оренди як застави. Не можна починати ринок без інвентаризації та розроблених проектів землеустрою територій. Розпоряджатися землями треба не в Києві, а на місцях, накопичуючи площі у державній та комунальній власності для збільшення доходів місцевих бюджетів.

Без виконання хоча б цих вимог земельна реформа в Україні приречена на довічну приставку «псевдо».